

Gelijkwaardige Intimiteit

Vrouwen en mannen samen actief vanuit samenleving

Inhoud

SAMENVATTING	2
1. Inleiding	4
2. Me Too als bron van Inspiratie	10
3. Seksueel grensoverschrijdend gedrag als beschuldiging.....	11
4. Sfeer van onverdraagzaamheid	13
5. Gelijkwaardig intimiteit als doel	14
6. Typologie intiem contact basis voor evenwichtige aanpak	15
7. Gisèle Pelicot roept op de schaamte om te keren	17
8. Nieuwe zedenwet: vooruitgang naast verwarring.....	18
9. Vervaging betekenis aanranding en verkrachting onverantwoord	20
10. Hotspot seksueel geweld in familieverband en relaties	22
11. Integraal beleid verankerd met vertrouwenspersonen.....	23
12. Vrouwen en mannen samen actief vanuit samenleving	25
BIJLAGE Oordeel van de rechtbank.....	26

SAMENVATTING

De aanpak van seksuele misdragingen, die uitgaat van het begrip seksueel grensoverschrijdend gedrag, kenmerkt zich door een tunnelvisie. Want mannen worden met deze beschuldiging bij voorbaat als fout bestempeld op basis van de beleving van de getroffen vrouwen dat er bij hen een grens wordt overschreden. Strafrechtelijke vervolging krijgt de voorkeur met voorbijgaan aan oplossingen, waarbij getroffen vrouwen en betrokken mannen met elkaar in gesprek worden gebracht met de intentie om er samen uit te komen. De neiging om betrokken mannen te willen bestraffen is echter begrijpelijk. Want seksueel contact, dat tegen de wil van vrouwen ingaat, raakt hun heel hard. Het tast bij hen het fundamentele gevoel van veiligheid, lichamelijke integriteit en eigenwaarde aan. De ervaring van het worden overschreden van de grenzen van het eigen lichaam, leidt tot een diep gevoel van machteloosheid, vernedering en vies zijn. Er wordt hieraan bij het gebruik van het begrip seksueel grensoverschrijdend gedrag als beschuldiging de verwachting gekoppeld dat mannen dit zouden moeten weten. Deze verwachting gaat echter eraan voorbij, dat de beleving van grenzen bij mannen anders is dan bij vrouwen. Mannen kunnen zich er zodoende vanuit zichzelf geen voorstelling van maken wat vrouwen zo hard treft als er bij intiem contact over hun grenzen heen wordt gegaan. Mannen zijn vanuit de evolutie ingesteld op jagen en territorium bewaken, zodat zij hun grenzen buiten hun lichaam ervaren om te bepalen hoe zij eventueel de confrontatie aan kunnen gaan. Vrouwen zijn vanuit de evolutie meer ingesteld op verzorging en lichamelijk contact, en ervaren zodoende hun grenzen in hun lichaam. De verschillende beleving van grenzen hoeft echter geen belemmering te zijn voor goed intiem contact onderhouden tussen vrouwen en mannen, maar mannen moeten dan wel leren hoe om te gaan met hoe vrouwen hun grenzen beleven. Dat begint bij de opvoeding om jongens in te prenten meisjes met respect te behandelen. Mannen kunnen bij het volwassen worden zich erop instellen om, wanneer vrouwen bij intiem contact signalen afgeven dat het voor hen niet okay is, deze signalen op te vangen, zodat het intiem contact goed blijft. Er kan dan bij seksuele misdragingen primair de oplossing worden gezocht in ophelderen wat er is misgegaan in de communicatie bij het intiem contact, zodat de betrokken mannen het weer goed kunnen maken. Strafrechtelijke vervolging kan dan beperkt blijven tot misdadig seksueel geweld, waarbij mannen willens en wetens vrouwen seksueel mishandelen en daarom moeten boeten om hun leven te verbeteren.

Gelijkwaardige intimiteit biedt het uitgangspunt voor een systematische aanpak van seksuele misdragingen, die zich richt op het verloop van intiem en seksueel contact om tot praktische oplossingen te komen, die passen bij de concrete situatie. Intimiteit houdt in het bij elkaar bevredigen van de behoefte aan lichamelijk contact via woorden, gebaren en aanrakingen. Dit kan vriendschappelijk zijn en het wordt meer intens bij seksueel contact. Gelijkwaardigheid maakt intiem en seksueel contact bevredigend, want beiden letten erop dat de eigen behoeftebevrediging samengaat met bevrediging van de behoefte van de ander. Als het contact echter ingaat tegen de wil van getroffen vrouwen, moet er ook worden gelet op de intenties van de betrokken mannen. Inzicht in deze intenties is van belang voor de getroffen vrouwen om inzicht te krijgen in wat hun is overkomen en zodoende ervaringen te kunnen verwerken. Inzicht in de intenties van de betrokken mannen is ook nodig voor het bepalen van wat zij aan hun gedrag moeten veranderen en de eventuele behandeling of bestraffing, die er nodig is. Een gradatie hierbij kan in grote lijnen worden gebaseerd op de onderstaande typologie:

- *Gewenst intiem en seksueel contact.* Dit type contact is gelijkwaardig, door beiden gewenst en zodoende voor beiden bevredigend. Als het contact bevredigend is op vriendschappelijk niveau impliceert dit niet dat seksueel contact dan ook bevredigend zou zijn. Seksueel contact heeft een andere kwaliteit, waarin beiden elkaar ook weer moet kunnen vinden.
- *Ongewenst intiem en seksueel contact.* Dit type contact leidt tot spanning, omdat de een het contact wenst en de ander niet. Ongewenst contact kan zich voordoen bij toenadering zoeken om intiem contact te krijgen, respectievelijk bij bestaand vriendschappelijk contact toenadering zoeken om over te gaan op seksueel contact. Het kan zich ook voordoen als seksueel contact of vriendschappelijk contact door één van beiden niet meer gewenst wordt. Dit type contact is gelijkwaardig, omdat intentie van degene die wordt afgewezen, is gericht op voor beiden bevredigend contact. Ongewenst contact is onlosmakelijk verbonden met het bestaan van

gewenst contact, want het krijgen daarvan vereist riskeren afgewezen te worden. Onderkenning van ongewenst contact als vorm van gelijkwaardig intiem contact is van belang. Flirten werd bij de introductie van het begrip seksueel grensoverschrijdend gedrag afgebeeld als verwerpelijk in de overheidsvoorlichting over de nieuwe zedenwet. Het betreft echter aftasten of intiem contact eventueel gewenst zou zijn. Dit kan eventueel als ongewenst worden ervaren, maar dat neemt niet weg dat de intentie positief is en het contact zodoende gelijkwaardig.

- *Seksuele intimidatie.* Dit type contact houdt een seksuele misdraging in, omdat het contact tegen de wil van de ander in wordt opgedrongen. Het contact is dan ongelijkwaardig, want de betrokken man streeft het eigen seksueel genot na en negeert daarbij signalen, dat het contact niet welkom is. Hij behandelt de vrouw dan als ondergeschikt. Dit kan vorm krijgen als lastigvallen, waarbij seksueel genot wordt ontleend aan aanrakingen, wat voor de getroffen vrouwen pijnlijk is om te ervaren, omdat de intentie, in onderscheid van gewenst contact, niet op wederzijds genoegen is gericht. Seksuele intimidatie kan ook door behendig aandringen uitmonden in seks tegen de wil.
- *Seksueel geweld.* Dit betreft een seksuele misdraging waarbij, evenals bij seksuele intimidatie, het intiem contact ongelijkwaardig is, doordat het tegen de wil van de getroffen vrouw ingaat. Seksueel geweld is echter meer ingrijpend, want de betrokkene heeft de intentie om het seksueel contact af te dwingen. De dwang kan worden uitgeoefend met fysiek geweld of door scheppen van omstandigheden, die het voor de getroffen vrouw onontkoombaar maakt. De betrokkene negeert niet alleen de signalen van de getroffen vrouw, dat het contact tegen haar wil ingaat, maar breekt ook haar wil. Zij is dan totaal machteloos en dit kan zeer zwaar traumatiserend zijn.

Gewenst intiem en seksueel contact is de norm bij de gelijkwaardige intimiteitaanpak, en zodoende ook het model bij voorlichting en voor gedragsverandering. De gradatie bij de onderscheiden typen van intiem contact is bruikbaar om bij de meest geschikte behandeling uit te komen in concrete gevallen. Ongewenst intiem en seksueel contact vormt hierbij een grensgeval dat aandacht verdient, zodat toenadering met een intentie van gelijkwaardigheid niet als seksuele misdraging wordt aangerekend. De opvang van getroffenen staat bij de aanpak van seksuele misdragingen voorop, zodat zij kunnen beginnen aan de verwerking van wat hun heeft geraakt. Daarnaast kunnen zij gebaat zijn bij herstel van normale verhoudingen om, als de betrokkene een bekende is, in diens bijzijn weer gewoon te kunnen functioneren. De betrokkene kan, met het oog hierop, worden aangesproken om zich te verantwoorden en genoegdoening te bieden. Een essentieel principe bij de gelijkwaardige intimiteitaanpak is openheid over seksualiteit. Dit werd door MeToo als beweging in de VS vooropgesteld om vrouwen in hun kracht te zetten. Openheid over seksualiteit bevordert dat getroffen vrouwen zich in hun leef- en werkomgeving durven uitspreken over hun ervaringen met seksuele misdragingen om deze te delen, en zodoende aan verwerking hiervan toe te komen, en ook in actie te kunnen komen. Openheid over seksualiteit is speciaal belangrijk bij de aanpak van seksueel geweld in de relationele sfeer, zoals seksuele kindermishandeling en huiselijk geweld. Verspreiding van algemene informatie hierover en getuigenissen van ervaringen hiermee kan behulpzaam zijn om het te kunnen signaleren, omdat het voor getroffenen hiervan heel moeilijk is om naar buiten te treden. Zodoende kunnen omstanders alert zijn op signalen, om een luisterend oor te bieden en voorzichtig steun te geven. Georganiseerd lotgenotencontact kan ook behulpzaam zijn met advies en ondersteuning op basis van ervaringsdeskundigheid. Beschikbaarheid van vertrouwenspersonen is essentieel voor een effectieve laagdrempelige aanpak bij alle soorten van seksuele misdragingen, wanneer de betrokkenen niet meebewegen als zij erop worden aangesproken. De onafhankelijke vertrouwenspersoon is als instituut onderdeel van de ARBO-regelgeving. Vertrouwenspersonen zouden breder in de samenleving kunnen worden ingezet en een sleutelrol te kunnen vervullen bij integraal beleid op het gebied van seksuele misdragingen. De inzet van de overheid, maatschappelijke organisaties, en initiatieven van burgers vullen elkaar dan aan. Streven naar oplossingen waarmee getroffenen en betrokkenen er samen uitkomen, vermijdt dat mensen, onnodig, tegenover elkaar komen te staan in strafzaken. Dit houdt de capaciteit bij politie en justitie zo veel mogelijk vrij voor de aanpak van het seksueel geweld, waarbij hun inzet onmisbaar is.

1. Inleiding

De uitzending van BOOS op 20 januari 2022, die het teken stond van MeToo, had als onderwerp klachten van vrouwen over seksuele misdragingen bij The Voice. Ik werd als lid van Ik Wil Groeien (IWG), een ondernemersclub, die door Ali B was opgericht, geattendeerd op deze uitzending. Want hij was één van de vier mannen, die onderwerp waren van de klachten. De uitzending omvatte een reeks uitspraken van de getroffen vrouwen, die echter anoniem bleven, terwijl de namen van de vier betrokken mannen wel bekend werden gemaakt. Er was in de uitzending sprake van verkrachting en er werd een filmpje getoond, waarin te zien was dat een getroffen vrouw werd begeleid bij het doen van aangifte. Ook werd er door de redactie van BOOS in de toelichting bij de uitspraken van de getroffen vrouwen sterk de nadruk gelegd op de rol van macht en aanzien. De uitzending introduceerde het begrip seksueel grensoverschrijdend gedrag als beschuldiging bij een breed publiek. Deze beschuldiging is gebaseerd op de beleving van grensoverschrijding bij intiem contact, waarbij dan het handelen van de betrokkene bij voorbaat wordt veroordeeld met voorbijgaan aan wat hem bewoog. De uitspraken van de getroffen vrouwen in de uitzending verwoordden heel duidelijk hun ervaring hoe betrokken mannen zich seksueel aan hen hadden opgedrongen, en hoe dit hun had belast. Ik vond echter in deze uitspraken geen aanwijzingen voor gebruik van geweld, en was het er daarom niet mee eens dat er werd gesproken van verkrachting. Ook vond ik geen aanwijzingen dat macht en aanzien werden ingezet om de seksuele handelingen af te dwingen. Maar de getroffen vrouwen moesten volgens mij wel erkenning en genoegdoening krijgen voor hoe hun integriteit was aangetast door het opdringen van seksueel contact en de gevolgen daarvan. Dit zou volgens mij kunnen worden gerealiseerd door de getroffen vrouwen de gelegenheid te bieden om hun klachten aan de betrokken mannen voor te leggen om hun te laten beseffen wat zij goed te maken hadden en genoegdoening aan te bieden. Ik verwachtte dat Ali B hiervoor wel zou open staan. Dialoog tussen getroffen vrouwen en betrokken mannen biedt een duurzame oplossing voor seksuele misdragingen, omdat mannen zodoende kunnen leren hoe zij hun gedrag kunnen verbeteren. Maar ik ontdekte dat er hiervoor geen plek was. Er werd onmiddellijk na de uitzending over The Voice een boycot was uitgevaardigd tegen de vier betrokken mannen door een aantal bestuurders van culturele instellingen, wat volgens mij schandalig voor eigen rechter spelen inhield, omdat de betrokken mannen zich niet konden verweren. Ik kwam ook op MyTube een video tegen, waarin een misdaadjournalist vertelde dat het OM een aanzienlijk aantal rechercheurs had ingezet voor onderzoek naar de vier betrokken mannen in de uitzending over The Voice. Dit verbijsterde mij, omdat ik geen aanwijzing van misdaad had gezien in deze uitzending, en ik er altijd van uitgegaan was dat het OM prudent handelde om mensen niet nodeloos bloot te stellen aan strafvervolging. Het overheidsbeleid omarmde het begrip seksueel grensoverschrijdend gedrag en schoot daarmee door in een tunnelvisie. Veroordeling en bestraffing domineerden het beeld bij de aanpak van seksuele misdragingen, zodat het uitzicht ontbrak op duurzame verandering waarin vrouwen en mannen elkaar kunnen vinden. Ik zette toch door om uit te zoeken hoe een aanpak op basis van dialoog gerealiseerd kon worden in de toekomst. Een bron van inspiratie voor mij hierbij was MeToo, waarop BOOS de aandacht op had gevestigd. Ik werd heel enthousiast over deze beweging, omdat ik in mijn leven meerdere vrouwen leren heb kennen, die een trauma van seksuele kindermishandeling met zich meedroegen. Ik leefde met hen mee, maar ik kon hun niet helpen. MeToo bood echter een uitweg: openheid! Dit biedt vrouwen met een geschiedenis van seksueel geweld de mogelijkheid elkaar te vinden om hun ervaringen te delen, en toe te komen aan de verwerking van hun trauma's. Openheid schept ook kansen voor bevrijding van vrouwen en kinderen van seksueel geweld, waar zij in het verborgene onder gebukt gaan. Ik zag nu als uitdaging voor mijn onderzoek hoe de aanpak van seksueel geweld goed gecombineerd kon worden met onderling oplossing zoeken bij minder ernstige seksuele misdragingen. Dit kwam echter in de knel door de nieuwe zedenwet, die in 2024 werd aangenomen. Deze wet verlaagt de drempel voor strafvervolging, zodat minder ernstige seksuele misdragingen ook strafrechtelijk kunnen worden vervolgd, wat ten koste gaat van de aanpak van het echte seksueel geweld. Dit laatste kwam echter toch onder de aandacht toen Ingrid Coenradi als staatsecretaris de aanpak van femicide

en huiselijk geweld op de agenda te zetten. Dolle Mina sloot hierop aan met het organiseren van antifemicidemarsen in augustus en september 2025. Ik liep ook zes keer mee in Rotterdam en vond het heel fijn om mee te doen aan de spreekkoren, waarin geweld tegen vrouwen werd gehekeld, omdat respect voor vrouwen als waarde mij zeer dierbaar is. Ik droeg ook een eigen bord mee met een zelfgemaakte leuze, waar ik voor stond: organiseer dat vrouwen en kinderen altijd veilig zijn! Op een maandag na één van deze marsen, liep ik 's morgens ergens alleen op een trottoir langs een weg met daarnaast een rij geparkeerde auto's. Een vrouw kwam mij tegemoet op het trottoir. Ineens zag ik haar opzij stappen om mij te passeren over de weg langs de geparkeerde auto's. Deze vrouw vermeed mij, omdat ik een man ben. Ik kon niet zeggen: mevrouw, wees maar niet bang, want ik ben geen foute man! Ze was dan misschien weggerend en ik was me dan nog beroerder gaan voelen. Vrouwen zijn in ons land nu bevreesd voor mannen, die zij niet kennen. Daarom wil ik, samen met andere mannen, naast de vrouwen staan bij het bestrijden van het seksueel geweld, zodat de vrouwen zich weer veilig kunnen voelen. Ik wil me er ook voor inzetten dat dan mannen, die zich seksueel hebben misdragen, niet worden buitengesloten, maar de kans krijgen het goed te maken en ook mee kunnen doen om ons land veilig te maken voor vrouwen en kinderen. Daarom ga ik nu nader in op de rechtszaak tegen Ali B, die uiteindelijk tegen hem werd aangespannen, nadat hij in het vervolg op de uitzending over The Voice als het grote voorbeeld was gaan fungeren van beschuldiging van seksueel grensoverschrijdend gedrag.

Ali B had van de redactie van BOOS, voorafgaande aan de uitzending, te horen gekregen dat hij onderwerp was van ingekomen klachten en er werd hem gevraagd om hierop te reageren op basis van een aantal vragen, die de redactie hem voorlegde. Hij nam uitdrukkelijk het standpunt in dat hij niet iemand was die een seksueel misdrijf zou begaan en liet daarbij dus open dat hem minder ernstige seksuele misdragingen konden worden verweten. Hij bood echter geen excuses aan, omdat hij, met eventuele strafvervolging in het vooruitzicht, moest vermijden uitspraken te doen, die zich tegen hem zouden kunnen keren. Hij leidde na de uitzending over The Voice een teruggetrokken leven. Geen enkele van de klachten die er destijds bij BOOS werden ingeleverd en toen door de redactie waren geassocieerd met verkrachting, resulteerde echter in een rechtszaak.

Verloop rechtszaak bij Rechtbank Noord-Holland

Ali B kreeg toch een strafzaak tegen hem bij de rechtbank Noord-Holland in Haarlem, die plaats vond op 12, 13, 14 en 28 juni 2024 naar aanleiding van aanklachten van drie andere vrouwen. Deze aanklachten hadden niet direct te maken hadden met The Voice. De drie vrouwen klaagden hem aan, omdat zij door de uitzending over The Voice zich bewust werden van ervaringen bij intiem contact met de betrokkene, die zij alsnog herkenden als seksuele misdragingen. Ali B verzocht om mediation, maar er werd hier niet op ingegaan. Hij streefde tijdens de rechtszaak na om toch openheid te bieden over wat hem had bewogen bij wat hem werd verweten. Daarnaast maakte hij bezwaar tegen de procesgang, omdat hij al in de uitzending over The Voice was veroordeeld. Hij sprak heel vrijmoedig in de rechtszaal, wat afkeuring opriep. Dit gedrag was voor een verdachte ongewoon, maar consistent met het standpunt van de betrokkene, dat hij al tegenover de reactie van BOOS had ingenomen, namelijk dat hij niet iemand was die een seksueel misdrijf zou begaan, en dus ook niet op zijn plaats was in de stoel van een verdachte. De slachtofferadvocaten van de aangeefsters stelden op de derde dag van de rechtszaak aan de orde, dat er twee advocaten een verzoek van Ali B om mediation onder hun aandacht hadden gebracht. Dit verzoek was niet ingewilligd en deed er dus niet meer toe, maar de behandeling van het probleem, dat er toch van werd gemaakt, leverde vertraging op. Er stond op die dag ook op de agenda dat Ali B speciaal het woord zou krijgen over wat hem bewoog. Hij kreeg echter van de voorzitter van de rechtbank te horen, dat er hiervoor geen gelegenheid meer was. Hij had hiernaar toegeleefd en klapte dicht met de verzuchting 'Ik ben moe'. Zodoende werd hij doelwit van beschimping en bespotting in de publiciteit. De rechtbank veroordeelde Ali B tot 2 jaar celstraf voor zijn seksuele misdragingen tegenover twee van de drie aanklaagsters. De uitkomst was vrijspraak bij één van de drie vanwege onvoldoende aanvullend bewijs, hoewel haar verklaring even geloofwaardig was als die van de andere twee vrouwen.

Vonnis rechtbank

Het vonnis van de rechtbank in Haarlem geeft uitvoerig weer hoe de bewijsvoering is verlopen bij het toetsen van de verklaringen van de getroffen vrouwen voor aanvullend bewijs. Er werd hier een groot aantal getuigen bij betrokken, en een aanzienlijk aantal recherchepersoneel ingezet om het materiaal te verzamelen. Dit betrof vooral steunbewijs dat betrekking heeft op getuigen, die niet aanwezig waren bij de voorvallen, die onderwerp zijn van het strafrechtelijk onderzoek. Zij kunnen de verklaringen van de getroffen personen wel bevestigen op basis van wat zij van de getroffene hebben vernomen of hebben waargenomen bij diens stemming of in diens gedrag. De ene van de drie aanklaagsters bij wie vrijspraak de uitslag was, had toevalligerwijs in haar geval weinig aan andere mensen laten merken wat haar bezwaarde en het OM vond daarom het aanvullend bewijs onvoldoende. Ik ga nu nader in op het oordeel van de rechtbank in verband met het standpunt van Ali B dat hij niet strafbaar had gehandeld en zijn bezwaar dat de procesgang oneerlijk was. Ik reageer hieronder op achtereenvolgende gedeeltes in het oordeel, die hierop betrekking hebben. Het gehele oordeel is als bijlage opgenomen.

Ernst van de feiten

De rechtbank stelt dat sprake is van ernstige strafbare feiten waarmee de verdachte een grote inbreuk heeft gemaakt op de lichamelijke integriteit van beide slachtoffers. De eigen seksuele behoeften van de verdachte waren leidend en hij heeft geen enkele waarde gehecht aan de wil van de twee vrouwen. Evenmin heeft de verdachte oog gehad voor de verregaande gevolgen die zijn gedragingen voor hen zouden hebben. Het is namelijk algemeen bekend dat slachtoffers van seksuele delicten daarvan vaak nog langdurig nadelige psychische gevolgen ondervinden. Uit de inhoud van de op de zitting voorgelezen verklaringen komt naar voren dat ook deze twee vrouwen die gevolgen tot op de dag van vandaag met zich meedragen.

De voorvallen waarom het gaat, waren niet strafbaar, uitgaande van het criterium dat strafbaarheid alleen geldt voor seksuele geweldsmisdrijven. Het was echter wel onmiskenbaar in de verklaringen van de getroffen vrouwen dat de betrokkene inbreuk had gemaakt op hun lichamelijke integriteit, de eigen seksuele behoeften voorop had gesteld en inging tegen hun wil. Zij hebben hier ook langdurig nadelige psychische gevolgen van ondervonden. Dit alles geldt voor seksuele intimidatie, waarbij mannen zich opdringen aan vrouwen door steeds verder te gaan, waarbij de man aanneemt dat het hem gegund was, terwijl de vrouw het afschuwelijk vond en het haar ook dwars blijft zitten. Het is heel goed dat tegenwoordig bekend raakt, dat vrouwen ook zonder gebruik van geweld hard geraakt kunnen worden door seksuele misdragingen. Dan kunnen vrouwen die dit ervaren, er meer voor uitkomen om persoonlijk genoegdoening van de betrokken mannen te kunnen verlangen. De getroffen vrouwen kwam er in dit geval weliswaar openlijk voor uit, maar niet persoonlijk tegenover de betrokkene. Het wordt tegenwoordig meer bekend dat seksuele intimidatie ook langdurig nadelige psychische gevolgen kan hebben, maar dat was destijds, toen de voorvallen plaatsvonden, nog niet zozeer bekend en het kan de betrokkene daarom niet aangerekend worden, dat hij dit toen niet besepte. Terwijl dit besef nu wel tot hem kan zijn doorgedrongen, heeft hij geen gelegenheid gehad om dit ongedwongen te kunnen laten blijken tegenover de getroffen vrouwen als verdachte in de context van een strafrechtelijke vervolging

De voorvallen die hebben geleid tot aanklachten, vielen als seksuele intimidatie onder de ARBO-regeling voor vertrouwenspersonen en hadden destijds bij deze functionaris kunnen worden aangemeld, om onmiddellijk te kunnen worden afgehandeld door van de betrokkene genoegdoening te verlangen tegenover de getroffene. Deze voorziening ontbrak echter bij The Voice, zodat klachten over seksuele intimidatie zich konden stapelen om uiteindelijk bij BOOS te kunnen worden ingeleverd, zodat de betrokken mannen met het neologisme seksueel grensoverschrijdend gedag aan schandpaal konden worden genageld.

De rechtbank weegt in dit verband ook mee dat uit het dossier volgt dat het voor de slachtoffers moeilijk is geweest om bij de politie aangifte of een melding te doen van wat hen is overkomen. Dat had te maken met de status die de verdachte als bekende Nederlander ten tijde van de feiten had, en met zijn positie en imago in de muziek- en televisiewereld. Het vergt van slachtoffers dan moed om naar buiten te treden en het seksueel grensoverschrijdende gedrag van zo'n bekend en invloedrijk persoon te benoemen, wetende dat dit ook vervelende consequenties voor henzelf kan hebben.

De getroffen vrouwen hebben inderdaad moed getoond door openlijk uit te willen komen voor wat hun bezwaarde. Maar het is een onbewezen veronderstelling dat van de betrokkene inderdaad vervelende consequenties hadden kunnen verwachten. Dat hij BN'er was doet niet ter zake, want hij is ook gewoon een mens. Daarom gaat de overweging van de rechtbank om in oordeel mee te wegen dat het voor de getroffen vrouwen *"moeilijk is geweest om bij de politie aangifte of een melding te doen"* in verband met *"de status die de verdachte als bekende Nederlander ten tijde van de feiten had"* in tegen het gelijkheidsbeginsel in de grondwet.

Persoon van de verdachte

Op de zitting heeft de verdachte geen enkele verantwoordelijkheid genomen voor zijn gedragingen. De rechtbank heeft op de zitting een man gezien die zich in het nauw gedreven voelde door de in zijn ogen publiekelijke veroordeling die in de afgelopen jaren zou hebben plaatsgevonden. Tegelijkertijd heeft hij voorafgaand en tijdens de zittingsdagen ook bewust gebruik gemaakt van alle publieke belangstelling die er voor zijn zaak was. De indruk die de verdachte bij de rechtbank heeft achtergelaten is die van een tamelijk dwingend persoon; iemand die geen "nee" accepteert, weinig inlevingsvermogen in anderen toont en uitgaat van zijn eigen visie op zaken.

De stelling dat de betrokkene geen verantwoordelijkheid heeft genomen voor zijn handelen, zegt, zonder onderbouwing, niets over hem.

De rechtbank snijdt met de stelling dat de betrokkene zich publiekelijke veroordeling inbeeldt, een thema aan, dat niet te maken met beoordeling wat de betrokkene als strafbaar kan worden aangerekend, maar betrekking heeft op het bezwaar van de betrokkene tegen de rechtsgang. De rechtbank spreekt hierbij van *"publiekelijke veroordeling"* wat in het midden laat of het gaat om veroordeling door het publiek of in de media. Het ging de betrokkene om dit laatste, dat hij inbracht in de rechtszaak als zijn bezwaar tegen het proces van de rechtsgang, namelijk dat hij al voorbaat veroordeeld was in de media. De suggestie dat het door betrokkene bewust gebruik maken van publieke belangstelling inconsequent zou zijn (*"Tegelijkertijd heeft hij voorafgaand en tijdens de zittingsdagen ook bewust gebruik gemaakt van alle publieke belangstelling"*), gaat eraan voorbij dat de betrokkene terecht mocht nastreven met zijn optreden in de rechtszaal het publiek te kunnen bereiken om te laten zien waar hij zelf voor stond, om het beeld dat in de media van hem was ontstaan, te kunnen corrigeren.

De rechtbank presenteert met de bewoording *"tamelijk dwingend persoon; iemand die geen nee accepteert, weinig inlevingsvermogen in anderen toont en uitgaat van zijn eigen visie op zaken"* een stereotype van de betrokkene als zedendelinquent, dat echter, zonder onderbouwing, niets zegt over hem.

Aandacht in de media

De rechtbank acht aannemelijk dat, zoals de verdachte op de zitting heeft verteld, alle aandacht in de media rondom zijn persoon en ontstaan na de Boos-uitzending in januari 2022, een zware wissel op hem en zijn privéleven heeft getrokken en nog steeds trekt. Ook wil de rechtbank aannemen dat die aandacht in zakelijk opzicht grote gevolgen voor hem heeft gehad. Vanuit het perspectief van de verdachte valt er wellicht het nodige aan te merken op de beeldvorming over zijn persoon door de inhoud van de Boos-uitzending. De uitzending van dit programma viel nagenoeg samen met de start van het opsporingsonderzoek tegen de verdachte en heeft er in zijn visie toe geleid dat hij al publiekelijk was veroordeeld nog voordat hij door de politie was verhoord of er een vervolgingsbeslissing was genomen.

De rechtbank gaat nu onder her kopje 'Aandacht in de media' nader in op het bezwaar tegen de procesgang van de betrokkene, dat eerder bij de bespreking van de persoon van de betrokkene als zich inbeelden van publiekelijke belangstelling was afgedaan. De rechtbank kan er hier toch in meekomen dat de betrokkene het moeilijk had met de aandacht in de media, en memoreert dan slechts in één zin het bezwaar van de betrokkene tegen de procesgang: de Boos-uitzending *"viel nagenoeg samen met de start van het opsporingsonderzoek tegen de verdachte en heeft er in zijn visie toe geleid dat hij al publiekelijk was veroordeeld nog voordat hij door de politie was verhoord of er een vervolgingsbeslissing was genomen."* Er valt hieruit op te maken dat Ali B was voorbestemd als groot voorbeeld bij de campagne om seksueel grensoverschrijdend gedrag als strafbaar te propageren, en de onderhavige rechtszaak kan dan worden beschouwd als een uitvloeisel hiervan. De betrokkenheid van het OM van het begin af aan bleek ook tijdens de onderhavige rechtszaak, toen naar voren kwam dat Ali B en zijn echtgenote door de recherche waren afgeluisterd alsof het ging om staatsgevaarlijke individuen. De rechtbank staat verder echter niet bij stil bij het samenvallen van de start van het opsporingsonderzoek met de Boos-uitzending, om ineens BOOS theatraal in bescherming te nemen tegen de kritiek van de betrokkene door te verwijzen naar de *"journalistiek vrijheid"*:

Tegelijkertijd is de journalistieke vrijheid om mogelijke misstanden in de samenleving aan de orde te stellen, een groot en belangrijk goed. De daarmee gepaard gaande media-aandacht voor personen ziet de rechtbank als een onvermijdelijk en bovendien van een eigen dynamiek voorzien fenomeen dat zich bij uitstek voordoet in zaken met een grote maatschappelijke impact. Deze zaak is zo'n zaak, omdat het gaat over seksueel grensoverschrijdend en strafbaar gedrag door iemand met status en aanzien in de muziek- en televisiewereld. Het is dan niet verwonderlijk dat (de verdenking van) dergelijk gedrag tot grote beroering en verontwaardiging in de samenleving leidt en gepaard gaat met aandacht vanuit de media. Achteraf bezien heeft de verdachte die aandacht aan zijn eigen strafbare gedrag te wijten.

De rechtbank legt hierboven verder niet uit waar het op is gebaseerd, dat BOOS bij het aankaarten van misstanden boven alle kritiek verheven zou zijn, maar gaat weer, zoals in he voorafgaande van het oordeel, over tot het in diskrediet van de betrokkene als BN'er en hem zodoende weer rechtsongelijk te behandelen. Dit eindigt met de opmerking: *"Achteraf bezien heeft de verdachte die aandacht aan zijn eigen strafbare gedrag te wijten."* De rechtbank stelt dan dat de betrokkene de aandacht in de media, waar hij niet om had gevraagd, echter aan zijn strafbare gedrag wijten had. De rechtbank lijkt hier, met het spreken van *"strafbare gedrag"*, de onafhankelijkheid van haar strafvonnis in twijfel te brengen door het te rechtvaardigen als in overeenstemming met de beeldvorming in de media.

Dat de verdachte privé en zakelijk door alle aandacht al de nodige negatieve gevolgen van zijn gedrag heeft gevoeld, is een omstandigheid waar de rechtbank bij de hoogte van de op te leggen straf, zij het in beperkte mate, in zijn voordeel rekening mee zal houden.

De rechtbank doet hier, na de omzwachteling van het bezwaar van de betrokkene tegen de procesgang in verhandelingen over de rol van de media en de BN-status van de betrokkene, dit bezwaar af met een strafkorting, terwijl het de vraag is of de rechtszaak ontvankelijk was.

Hoger beroep bij Gerechtshof in Amsterdam

Ali B stelde zich bij het hoger beroep voor het gerechtshof in Amsterdam vanaf 24 maart 2026 niet meer open op zoals in de rechtszaak voor de rechtbank in Haarlem. Hij concentreerde zich alleen nog maar op afketsen van alles af wat van zijde van de aanklaagsters tegen hem werd ingebracht. Dit werd hem in de publiciteit aangewreven als gebrek aan meeleven met de getroffen vrouwen. Vertoon van meeleven zou echter neerkomen op veinzen, nadat zijn verzoek om mediation was afgewezen, waardoor hij voor celstraf in aanmerking kwam. Hij vocht nu keihard voor vrijspraak, omdat celstraf zijn kinderen zou raken. Vaderschap staat heel centraal in het leven van Ali B, zoals sterk naar voren kwam in het boekje *De Ali B methode*, dat hij uitbracht bij het promoten van zijn ondernemersclub Ik Wil Groeien (IWG).

Erkenning voor getroffen vrouwen

De aanklaagsters hebben te maken gekregen met veel agressie persoonlijk en via sociale media, terwijl zij terecht erkenning zochten voor hun beleving van wat hun in hun integriteit als vrouw had geraakt door seksuele misdragingen, die heel herkenbaar waren. De agressie tegen de getroffen vrouwen is onaanvaardbaar, maar het is ook de vraag waar deze agressie vandaan komt. Hier wreekt zich de beleidskeuze om seksuele intimidatie, net zoals seksueel geweld, strafrechtelijk te willen vervolgen. Dit ging eraan voorbij dat er in het publiek ook de opvatting kan bestaan dat celstraf voor de seksuele misdragingen, die minder ernstig zijn dan seksueel geweld, te zwaar is. Mensen die dit vonden en daarom meevoelden met de gedaagde, die eventueel de gevangenis in moet, konden zodoende boos worden op de aanklaagsters. De getroffen vrouwen waren echter niet zozeer uit op bestraffing van de gedaagde, maar op erkenning te krijgen. De drie vrouwen hadden oprechte erkenning kunnen krijgen van Ali B zelf in een open confrontatie met hem, zonder dat er celstraf boven zijn hoofd hing. Maar oplossingen op basis van dialoog waren door de tunnelvisie bij het beleid voor de aanpak van seksuele misdragingen dat de toon aangaf, buiten beeld gebleven. Er kan volgens mij systematisch beter in erkenning voor klachten van vrouwen over seksuele misdragingen worden voorzien via een procedure waarbij de betrokken mannen niet helemaal in de verdediging wordt gedrongen, zoals bij strafrechtelijke vervolging, zodat de hele rompslomp rondom aanvullend bewijs ook vervalft. Uitgangspunt is dan dat klachten van getroffen vrouwen altijd gehoor krijgen, die zij kunnen voorleggen aan een onafhankelijke vertrouwenspersoon, die organiseert dat de betrokken mannen door de vrouwen zelf hierop aangesproken kunnen worden voor erkenning. Er kan dan hierop worden aangesloten met diverse herstelvoorzieningen, dat getroffen vrouwen de mogelijkheid van genoegdoening biedt.

2. Me Too als bron van Inspiratie

De opbouwwerker Tarana Burke startte in 2006 onder de benaming MeToo een beweging in de VS om vrouwen, die in het verleden seksueel geweld hadden ondergaan en er verder altijd over hadden gezwegen, begeleiding te bieden om hun trauma's te verwerken. De uitdrukking MeToo duidde erop dat zij, door ervoor uit te komen eerst tegenover zichzelf en ook tegenover anderen, hun schaamte konden overwinnen en zich zodoende bevrijden. Burke had zelf seksueel geweld in haar eigen jeugd meegemaakt, en beschrijft hoe zij zichzelf daarom slecht was gaan vinden en hoe zij hier overheen kwam in haar boek *Unbound. My Story of Liberation and the Birth of the MeToo Movement* (2021). De actrice Alyssa Milano gebruikte in 2017 de bewoording MeToo in haar hashtag die zich via Twitter wereldwijd verspreidde, waarin zij bekend maakte dat zij zelf seksueel geweld had ondergaan, en andere vrouwen, die ook ervaring hiermee hadden, opriep om er ook openlijk voor uit te komen. Milano ontleende de inspiratie voor haar tweet aan de actie van een aantal getroffen vrouwen, dat door de journalisten Jodi Kantor en Megan Twohey als groep bijeen was gebracht. Deze vrouwen publiceerden samen op 5 oktober 2017 in The New York Times onder hun eigen namen hun getuigenissen over hoe de filmproducent Harvey Weinstein zich in werksituaties aan hen vergreep. Hij had dit eerder al meer dan 100 vrouwen aangedaan en hun, als zij protesteerden, met juridisch geweld het zwijgen opgelegd. Maar toen de groep getroffen vrouwen gezamenlijk in actie kwam tegen Weinstein, kon hij hun niet meer afbluffen en werd zijn positie onhoudbaar. Het voorbeeld van deze vrouwen vond navolging in de gehele VS, doordat andere getroffen vrouwen ook openlijk de confrontatie aangingen met de mannen die zich tegenover hen seksueel misdroegen. Kantor en Twohey hebben dit beschreven in hun boek *She Said* (Zij zei, 2019). De titel van dit boek duidde erop dat vrouwen niet meer hoefden te accepteren dat wat zij zeggen over wat zij hebben meegemaakt, met 'woord tegen woord' werd afgedaan, en konden vasthouden aan wat zij zeiden. Het thema bij Kantor en Twohey was *harassment* (seksuele intimidatie). Er was hiertegen al vanaf de jaren zeventig van de vorige eeuw geprotesteerd in de VS als een grievende vorm van ongelijkwaardige behandeling van vrouwen in de werksituatie, die de wettelijke gelijkberechtiging te schande maakte. Dit werd ook in civiele procedures uitgevochten. Seksuele intimidatie gaf destijds in ons land ook al aanleiding tot protest, en er werd hier al in de jaren tachtig van de vorige eeuw in bedrijven geëxperimenteerd met de inzet van vertrouwenspersonen om het aan te pakken. Dit werd vanaf de jaren negentig ook onderdeel van de ARBO-regelgeving. De actie die Kantor en Twohey initieerden in de VS, had speciaal als aanleiding dat machtige rijke mannen bij seksuele intimidatie een slecht voorbeeld gaven, doordat zij bij klachten hierover bij civiele procedures steeds wegwamen door inschakeling van dure advocaten. Weinstein werd door de beide journalisten als mikpunt gekozen, vanwege het zeer grote aantal getroffen en dat in zijn geval bekend was geworden, die allen zelf bleven zwijgen hierover. Het bleek overigens uit de getuigenissen van de groep vrouwen die zich uiteindelijk wel uitspraken, dat hij bij hen verder ging dan seksuele intimidatie en seksueel geweld uitoefende. Want hij had al deze vrouwen onder dwang gezet op basis van zijn bevoegdheden als werkgever, door hun, onder voorwending als doel bespreken van werkzaamheden, te ontvangen in ruimtes, waar zij zich niet konden onttrekken aan zijn seksuele handelingen. Weinstein had deze praktijken niet alleen zo lang vol kunnen houden, dankzij omvangrijk financieel vermogen, maar ook dankzij veel connecties en een imago als filantroop. Hij begunstigde speciaal feministische initiatieven en wandelde zij aan zij met Hillary Clinton mee in feministische demonstraties. De filmproducent maakte dus schijnheilig misbruik van zijn grote macht om vrouwen seksueel te onderdrukken. Kantor en Twohey hebben met de groep vrouwen zijn macht gebroken, doordat zij hem gezamenlijk openlijk aanvielen, zodat hij het hem niet meer lukte zijn vergrijpen te verdoezelen. De drie initiatieven van Tarana Burke, Alyssa Milano, Jodi Kantor en Megan Twohey kwamen vanaf 2017 samen bekend te staan onder de benaming MeToo. Gemeenschappelijk was om als vrouwen er openlijk voor uit te komen getroffen te zijn door seksuele misdrijven en zodoende elkaar te vinden om samen in actie te komen. Op grond hiervan kunnen als uitgangspunten van MeToo, naast gelijkwaardigheid, openheid en solidariteit worden onderkend.

3. Seksueel grensoverschrijdend gedrag als beschuldiging

Het begrip seksueel grensoverschrijdend gedrag was oorspronkelijk in gebruik bij hulpverlening en therapie om jonge meiden en vrouwen erop attent te maken, zichzelf serieus te nemen als zij zich niet goed voelen bij hoe jongens en mannen intiem met hen omgaan. Het begrip seksueel grensoverschrijdend gedrag omvatte in dit verband het woord grens, dat kan worden geassocieerd met de uitdrukking grenzen stellen. De boodschap was als meiden en vrouwen intiem contact niet fijn vonden, zij dit niet op zichzelf hoefden te betrekken, maar op wat hun niet beviel bij het gedrag van de betrokken mannen en daarbij hun grenzen konden aangeven. Zij konden dit dan laten merken aan de mannen om hun dit te laten erkennen. Bijvoorbeeld het uitspreken van het woord 'nee' of het woord 'stop', kan dan een duidelijk signaal bieden. Het is echter mogelijk dat een vrouw verstijft als zij voelt dat het tegen haar wil ingaat, terwijl de man dit niet opmerkt als signaal. Deze man kan dan naderhand hierop worden geattendeerd om het goed uit te praten en hem het alsnog te laten erkennen. Het begrip seksueel grensoverschrijdend gedrag was in deze context niet bedoeld als beschuldiging, maar gericht als bewustwording om, wanneer intiem contact tegen de eigen wil ingaat, dit kenbaar te maken, zodat de betrokken man gelegenheid krijgt om zich alsnog liefdevol en respectvol te betonen. Het gebruik van seksueel grensoverschrijdend gedrag als beschuldiging plaatst de getroffen vrouw echter in een slachtofferrol, omdat de schuld bij voorbaat wordt neergelegd bij de betrokken man en dit impliceert eenzijdige beeldvorming. Dit werd in gang gezet na de introductie van het begrip seksueel grensoverschrijdend gedrag als beschuldiging voor een breed publiek in de uitzending over The Voice van BOOS op 20 januari 2022. Nadat ik deze uitzending had bekeken zocht ik een aantal eerdere uitzendingen van dit tv-programma op. Ik ontdekte dat BOOS als missie had om 'mensen onboos maken'. De uitzendingen kenmerkten zich door een speelse presentatie die paste bij deze missie. Mensen die geen gehoor kregen voor hun klachten, werden bemoedigd om vol te houden en zodoende toch verder te komen om een oplossing te vinden. De redactie van BOOS kwam zelf ook in actie bij slepende geschillen waar mensen moedeloos van werden, om nieuwe openingen te maken door, soms ook samen met de klagers, op bezoek te gaan bij de degenen die aanleiding gaven tot klachten. Er werden zowel individuen als groepen met klachten ondersteund bij het aanspreken van de betrokkenen. Het verwonderde mij, gezien de mooie resultaten die BOOS hiermee boekte, dat er was afgeweken van de eigen missie om mensen 'onboos' te maken bij de uitzending over The Voice. Het publiek was wellicht minder boos geworden en meer positief gestemd geraakt als er gekozen was om getroffen vrouwen te begeleiden bij opzoeken van de betrokkenen, om deze mannen zelf hun klachten onder de neus te wrijven. Het lijkt erop dat er in het geval van de uitzending over The Voice een replica werd beoogd van de actie van de New York Times journalisten Jodi Kantor en Megan Twohey, naar aanleiding van klachten van twee vrouwen over seksuele misdragingen bij The Voice, die er waren binnengekomen bij het maandblad LINDA:

Toen in 2017 #METOO in Amerika in al zijn hevigheid losbarstte, leek het erop dat de grote schandalen aan Nederland voorbij zouden gaan. Tot de uitzending van BOOS op 20 januari van dit jaar. Een shock, ook voor ons, want hoewel de eerste twee slachtoffers die de stilte wilden doorbreken, zich aanvankelijk bij de LINDA-redactie hadden gemeld en uiteindelijk in goed overleg aan Tim Hofman waren overgedragen, hadden we geen idee dat dit nog maar het tipje van de ijsberg was. (*Editorial LINDA 214, mei 2022, Over de grens. #METOO Hoe gaan we verder?*)

De situatie bij The Voice werd door BOOS, voorafgaande aan de uitzending op 20 januari 2022, als schandaal gekenschetst en vrouwen met klachten hierover werden opgeroepen om deze in te leveren bij de redactie. Er werd aan deze vrouwen anonimiteit toegezegd, terwijl de identiteit van de vier betrokken mannen wel bekend werd gemaakt en de redactie van BOOS benadrukte sterk dat hierbij ging om mannen met macht en aanzien als achtergrond bij hun seksuele misdadigheden. Een tendens van criminalisering van de betrokken mannen kwam al tot uiting kort voorafgaande aan de uitzending. Twee vrouwen die klachten hadden over één hen, namen vlak voorafgaande aan de uitzending van BOOS, het initiatief om uit de anonimiteit te treden in een praatprogramma. Deze stap om openheid te scheppen in plaats anoniem te blijven, kreeg geen vervolg, omdat er een slachtofferadvocaat intervenieerde met het argument, dat de vrouwen geen daderinformatie mochten prijsgeven. Zodoende werd de

betrokken man gelijk als crimineel aangemerkt, terwijl de mogelijkheid om in gesprek met hem zelf genoegdoening te verkrijgen verder werd uitgesloten.

De uitzending van The Voice werd op 20 januari plotseling omgegooid, omdat een aantal vrouwen met klachten zich had teruggetrokken. Er werd daarom eerst een interview ingelast met John de Mol, de producer van The Voice. De Mol vertelde in dit interview dat hij, afgezien van één klacht over Jeroen Rietbergen, geen andere klachten had binnengekregen. Hij legde uit dat de regisseurs toezagen op de sociale veiligheid, met hemzelf als eindverantwoordelijke. De redactie van BOOS legde hierbij de vraag waarom er niet meer klachten waren binnengekomen. De Mol benadrukte dat hij als eindverantwoordelijke zeer krachtadig was opgetreden bij de ene klacht, die hem had bereikt. Er werd in het interview echter eraan voorbijgegaan dat er bij de regeling van de sociale veiligheid bij The Voice geen vertrouwenspersoon beschikbaar was, waarin ARBO-regelgeving voorziet. Want een vertrouwenspersoon is onafhankelijk, in onderscheid van regisseurs als leidinggevend, en de toegang is laagdrempelig. Dan hadden de klachten zich niet hoeven op te hopen. Er volgde na het interview met De Mol, de presentatie van een reeks uitspraken van diverse vrouwen, waarbij er een filmpje was ingelast, waarin een vrouw werd begeleid bij het doen van aangifte bij de politie. Zij werd hiervoor en hierna geïnterviewd. De vrouw was met volledig bedekkende kleding en een kap volledig onherkenbaar gemaakt. Haar stem werd ook vervormd. Dit paste bij de toegezegde anonimiteit, maar werkte ook criminaliserende beeldvorming in de hand. De presentatie van de uitspraken van de diverse vrouwen kreeg vorm in een staccato montage van teksten waarin de klachten werden verwoord. Deze teksten betroffen voornamelijk zeer beladen momenten waarover de getroffen vrouwen hun beleving verwoordden. Zodoende kwam de emotie van deze vrouwen heel sterk over.

De uitzending van over The Voice was vergelijkbaar met de actie die de doorbraak van MeToo in de VS in 2017 op gang bracht en is beschreven door Kantor en Twohey in hun boek *She Said*. Er was beide geval sprake van beroemdheid bij de betrokken mannen. De getroffen gingen in de VS echter openlijk de confrontatie aan met de betrokken mannen door hun klachten met hun namen erbij te publiceren en kwamen zodoende gezamenlijk zelf in actie. De klachten van getroffen vrouwen in de uitzending over The Voice werden anoniem gepresenteerd en deze vrouwen bleven ook passief. De belevenissen van de getroffen vrouwen in de VS zijn uitvoerig beschreven door Kantor en Twohey, waarbij bleek hoe Weinstein onmiskenbaar zijn macht als werkgever inzette om seksueel contact af te dwingen. De uitspraken van de getroffen vrouwen in de uitzending over The Voice waren weliswaar zeer aansprekend, maar te summier om suggestie van seksueel geweld waar te maken, die er was verbonden met het ingelaste filmpje over een aangifte. De zeer pregnante vormgeving van de uitzending over The Voice was dienstbaar aan het journalistieke doel om de misstand dat seksuele misdragingen werden veronachtzaamd, indringend onder de aandacht te brengen. Er kwam hierover echter geen maatschappelijk debat op gang, zodat er eenzijdige beeldvorming bleef hangen. MeToo dat door BOOS als thema was genoemd, raakte op de achtergrond, terwijl seksueel grensoverschrijdend gedrag algemeen gangbaar werd als beschuldiging, waarmee alle seksuele misdragingen over één kam werden geschoren. Dit leidde tot onderschatting van de impact van het seksueel geweld. Op zaterdagmiddag 29 januari 2022 was het 'The Voice-schandaal', ruim een week na de uitzending over The Voice, aanleiding voor een demonstratie op het Museumplein in Amsterdam onder de noemer seksueel geweld. De opkomst was niet zo groot, maar de deelnemers waren wel sterk gemotiveerd: Het AD meldde uitspraken zoals "Als ik niet opsta, gebeurt er weer niet" en "Er is een beerput opgegaan." De teneur bij de verhalen van de vrouwen met wie er was gesproken, was dat zij sterk hadden geleden onder hun ervaringen en er nog dagelijks last van hadden. Er werd ook verteld dat er veel meer vrouwen hadden willen komen maar toch niet waren gegaan, omdat het zij het emotioneel niet aankonden. Dit paste bij verregaande traumatisering die verbonden is met seksueel geweld. Nadien kwamen er echter geen andere demonstraties tegen seksueel geweld meer in het nieuws en dit bleef verder weer op de achtergrond.

4. Sfeer van onverdraagzaamheid

Hert gebruik van het begrip seksueel grensoverschrijdend gedrag als beschuldiging, en dan gelijk ook nog als strafbaar feit, haalde het weg uit de oorspronkelijke context van bijsturen van intiem contact, als er iets misgaat. Dit leidde tot eenzijdige beoordeling. Want als er wordt gesproken van seksuele misdraging, houdt dit een rechtstreekse beschuldiging in en roept dan de vraag op wat de betrokken persoon concreet wordt verweten. Diens gedrag wordt dan niet gelijk veroordeeld. Maar spreken van seksueel grensoverschrijdend gedrag als beschuldiging komt heel plechtig over, alsof het een volstrekt onvergeeflijke handelwijze inhoudt. De eenzijdigheid seksueel grensoverschrijdend gedrag als beschuldiging mondde uit in een sfeer van onverdraagzaamheid. Mensen gingen voor eigen rechter spelen door andere mensen publiekelijk te beschuldigen van seksueel grensoverschrijdend gedrag. Deze personen werden gestigmatiseerd. Zij kregen, doordat zij sociaal werden uitgesloten, geen gelegenheid meer voor weerwoord. Dit begon al gelijk na de uitzending over The Voice. Bestuurders in de culturele sector vaardigden een boycot uit tegen de mannen, die als betrokkenen in de uitzending over The Voice terecht waren gekomen. De bestuurders die zodoende voor eigen rechter speelden, traden bevoogdend op tegenover het Nederlandse publiek, want boycotts gaan gewoonlijk uit van het publiek zelf. Daarna werd ook diverse andere bekende persoonlijkheden het functioneren in hun positie onmogelijk gemaakt door beschuldigingen van seksueel grensoverschrijdend gedrag, waarbij achteraf bleek dat zij slachtoffers waren van valse beschuldigingen.

De verbreiding van de sfeer van onverdraagzaamheid manifesteerde zich ook erin dat wie er kritiek had op de sociale uitsluiting van betrokkenen door gebruik van het begrip seksueel grensoverschrijdend gedrag, zelf uitsluiting riskeerde. Dit bleek toen Johan Derksen dat begrip ter sprake bracht in een uitzending van Vandaag Inside, om discussie op gang te brengen. Hij stelde zich daarbij kwetsbaar op om de sfeer van veroordeling te doorbreken, door een eigen ervaring op te dissen uit de jaren zeventig van de vorige eeuw over een dronken vrouw, die hij bij haar thuis had achtergelaten met een heel grote kaars tussen haar benen. Dit verhaal was smeug, maar niets bijzonders voor die tijd. De strekking van Derksen's presentatie van een eigen voorbeeld als hint om niet te hard te oordelen, omdat niemand heilig is, ging verloren in de storm van verontwaardiging over het gekozen voorbeeld, die er in de publiciteit opstak. Er werd zelfs een onderzoek van het OM gestart, maar ook weer snel gestopt. Dat was maar goed, want de vrouw die destijds na het uitslapen van haar roes tegen de grote kaars had aangekeken, zat natuurlijk niet te wachten op het verder oprakelen hiervan in een strafzaak hierover, als ze echt had bestaan en nog leefde, en niet door Derksen was verzonnen. De denktrant van het voorbarig veroordelen van mannen aan wie seksueel grensoverschrijdend gedrag werd toegeschreven, bleef verder onomstreden in de publiciteit. Het overheidsbeleid nam deze denktrant kritiekloos over. Zodoende kwam het eenzijdige begrip seksueel grensoverschrijdend contact als beschuldiging, dat alle seksuele misdragingen over één kam scheert, zelfs centraal te staan in de nieuwe zedenwet, die in de zomer van 2024 vrijwel geruisloos door de Tweede Kamer heen kwam.

5. Gelijkwaardig intimiteit als doel

De sfeer van onverdraagzaamheid met de eenzijdige nadruk op bestraffing van seksuele misdragingen met voorbijgaan aan onderlinge oplossingen, vormt een struikelblok om een duurzame verandering te kunnen bereiken bij het terugdringen van seksuele misdragingen. Want de focus alleen maar richten op wat mannen fout doen, belemmert dat vrouwen en mannen elkaar vinden om zich samen ervoor in te zetten dat mannen leren het goed te doen. Dan gaat het niet alleen om seksueel contact, maar ook om hoe je als vrouwen en mannen gewoon goed met elkaar kunt omgaan. We komen dan verder met een doel dat mannen en vrouwen verenigt, namelijk gelijkwaardige intimiteit, dat maatschappelijk breed gedragen wordt. Focus is dan het elkaar persoonlijk aanvoelen en zodoende goed rekening met elkaar kunnen houden bij intiem contact. Dit omvat interactie die liefdevol en respectvol is. Liefdevol betekent dan aanvoelen hoe in verbinding te komen met de ander en respectvol betekent dan aanvoelen om afstand te houden van de ander, wanneer die daaraan behoefte heeft. De combinatie van liefdevol en respectvol laat beiden zich vrij voelen. Intimiteit krijgt dan vorm in uiten van genegenheid in woorden, gebaren en aanrakingen, die vriendschappelijk kunnen zijn, en ook een seksueel karakter kunnen krijgen. De combinatie van liefdevol en respectvol houdt gelijkwaardigheid in. Beiden laten elkaar in hun waarde. Als je bij intiem contact ongelijkwaardig wordt behandeld, doet dit pijn. Dit werd door Amerikaanse therapeut Lillian Rubin al in 1983 gesignaleerd als knelpunt in haar boek *Intimate Strangers. What goes wrong in relationships today and why*. Zij omschreef in dit boek intimiteit als *the wish to know one another's inner life, along with the ability to share one's own* (de wens om elkaars innerlijke leven te leren kennen, samen met het vermogen om je eigen ervaringen te delen). Intimiteit betekent je emotioneel voor elkaar openstellen om dicht bij elkaar te kunnen komen. Het knelpunt hierbij is, dat het voor mannen moeilijk is om zich emotioneel open te stellen. Het is, om het liefdesleven te verbeteren, nodig dat mannen bij zichzelf de neiging leren onderkennen om zich als vanzelfsprekend superieur aan vrouwen te beschouwen, die zij meekrijgen uit de patriarchale cultuur, die informeel nog steeds voort bestaat. Zodoende kunnen mannen die moeite hebben om zich emotioneel open te stellen, dit voor zichzelf verdoezelen door zichzelf superieur te vinden. Het intiem contact kan zodoende ongelijkwaardig worden. Ongelijkwaardigheid is zelfs de regel in de *manosphere* ideologie, waarvan Andrew Tate een bekende vertegenwoordiger is. De man zou superieur zijn aan de vrouw en er wordt ook aan de vrouw toegeschreven dat zij graag onderdanig is. Mannelijke emotionele bekrompenheid wordt zodoende door dit soort influencers verheerlijkt als een soort heldhaftigheid. Dit kan jonge mannen aanspreken, die zich onzeker voelen tegenover vrouwen. Hun ontvankelijkheid hiervoor wordt versterkt door de eenzijdige denktrant van het seksueel grensoverschrijdend gedrag als beschuldiging, die alleen maar hamert op wat mannen fout doen. Gelijkwaardige intimiteit als doel biedt daarentegen een perspectief hoe vrouwen en mannen, vanuit hun verschillende achtergrond en aanleg, goed intiem contact kunnen hebben. Dit biedt ook het model voor een aanpak van seksuele misdragingen, die zich richt op gedragsverandering. Bestrafing blijft echter eventueel noodzakelijk, wanneer mannen moedwillig seksueel contact met geweld afdwingen, zodat zij hiervan weerhouden worden.

6. Typologie intiem contact basis voor evenwichtige aanpak

Duidelijkheid over wanneer het wel goed gaat en niet goed gaat bij intimiteit, is nodig om te kunnen aansturen op gedragsverandering. Hieronder volgt een typologie om dan te kunnen onderscheiden, wanneer intiem contact gelijkwaardig is, en wanneer het contact ongelijkwaardig wordt door hoe de man omgaat met de vrouw bij seksuele misdragingen in de vorm van seksuele intimidatie of seksueel geweld:

- *Gewenst intiem contact.* Het contact is gelijkwaardig, omdat er een verbinding wordt gelegd, die liefdevol en respectvol is. Dit gaat samen met openheid om het bespreekbaar te kunnen maken als het contact niet goed gaat. Dit geldt zowel voor vriendschappelijk contact als voor seksueel contact. Openheid maakt bij gewenst intiem contact mogelijk om, wanneer er iets misgaat, dit samen op te lossen.
- *Ongewenst intiem contact.* Bij dit type contact gaat het om intieme toenadering tegen de wil van de ander, dit het afwijst. Er is dan echter geen sprake van seksuele misdraging, omdat er op de wens van intiem contact als intentie niets aan te merken is. Ongewenst contact gaat weliswaar tegen de wil van de ander in, maar het blijft gelijkwaardig als de afwijzing wordt gerespecteerd. De mogelijkheid van ongewenst intiem contact is ook onlosmakelijk verbonden met het bestaan van gewenst intiem contact. Want het kunnen krijgen van gewenst intiem contact vereist het risico van afwijzing nemen. Het kunnen incasseren dat intiem contact niet gewenst wordt en dan te worden afgewezen, hoort bij het liefdesleven. Ongewenst intiem contact kan echter problematisch worden, als degene die wordt afgewezen, daar niet goed mee weet om te gaan. Dan kan er eventueel hulp worden gezocht.
- *Seksuele intimidatie.* Dit type contact betreft een seksuele misdraging waarbij het intiem contact tegen de wil ingaat en, in onderscheid van ongewenst intiem contact, ook ongelijkwaardig wordt. Want de man dringt het intiem contact aan de getroffen vrouw op. Hij toont hiermee gebrek aan het respect, dat behoort bij gelijkwaardige intimiteit. Dit kan inhouden dat de getroffen vrouw ineens wordt lastiggevalen met seksuele toespelingen en aanrakingen. Het is ook mogelijk dat de getroffen vrouw bij vriendschappelijk contact verdergaand seksueel contact wordt opgedrongen. Kenmerkend voor seksuele intimidatie is dat de betrokken man niet de signalen opmerkt, dat hij tegen de wil van de getroffen vrouw ingaat. Dit kan voor de getroffen vrouw beledigend en ook traumatiserend zijn.
- *Seksueel geweld.* Dit betreft een seksuele misdraging waarbij, evenals bij seksuele intimidatie, het contact ongelijkwaardig is. Seksueel geweld is echter meer verregaand, want de man negeert niet alleen de signalen van de getroffen vrouw dat het contact tegen haar wil ingaat, maar schakelt haar wil volledig uit. Er is dan sprake van dwang. Het seksueel contact wordt dan afgedwongen door gebruik van fysiek geweld of daarmee dreigen, naast arrangeren van omstandigheden die het de getroffen vrouw onmogelijk maakt om zich te onttrekken aan seks tegen haar wil. Seksueel geweld kan ook worden uitgeoefend in de vorm van emotioneel geweld, ook wel aangeduid als psychisch geweld, waarbij de getroffen vrouw steeds meer onder druk wordt gezet om seks te hebben, op manieren waarbij zij zichzelf kwijtraakt. Seksueel geweld is zeer traumatiserend, omdat de getroffen vrouw is overgeleverd aan de grillen van de betrokken man. Het kan zodoende ook levensgevaarlijk worden. Strafrechtelijk werd er bij seksueel geweld onderscheid gemaakt tussen aanranding en verkrachting op basis van hoe verregaand het seksueel contact was, dat er werd afgedwongen, namelijk betasten van borsten en genitaliën bij aanranding, respectievelijk penetratie met de penis bij verkrachting. Dit is anders ingevuld in de nieuwe zedenwet en dat wordt in het volgende nog behandeld.

De gradatie bij de onderscheiden typen van intiem contact maakt een evenwichtige aanpak van seksuele misdragingen mogelijk, waarbij deze worden aangepakt in overeenstemming met de ernst daarvan. Een klacht moet altijd gehoor krijgen, maar er moet ook goed geluisterd worden naar de betrokken mannen om beide kanten in beeld te krijgen. Zodoende kunnen eventuele sancties ook voor deze mannen herkenbaar zijn als gerechtvaardigd. De ernst van de eventuele seksuele misdragingen hangt af van

de intentie van de betrokken man. Een evenwichtige aanpak van seksuele misdragingen omvat daarom dat er bij klachten ook altijd moet worden onderzocht wat de beweegredenen van de man waren. Want intiem contact houdt interactie in. Als de man alleen maar correct toenadering zocht, dat ongewenst bleek te zijn, valt hem niets te verwijten. Maar als hij zich opdrong, is er sprake van seksuele intimidatie. In dat geval, moet de man de kwetsing die hij de vrouw heeft aangedaan, goed maken. Als de man het seksueel contact afdwong, kan hij strafrechtelijk worden vervolgd. De vrouwen die ervaren dat intiem of seksueel contact tegen wil ingaat, kunnen niet altijd raden wat de intentie van de betrokken man hierbij was. De inzet van vertrouwenspersonen bij klachten maakt mogelijk om dit op te helderen. Dit komt in het volgende nog uitgebreid aan de orde.

Het seksueel geweld bleef lange tijd zeer onderschat. Zodoende konden seksueel gewelddadige mannen er ongemoeid, heel lang mee doorgaan, zoals Harvey Weinstein die door het initiatief van Jodi Kantor en Megan Twohey uiteindelijk werd gestopt. Er zijn in de afgelopen jaren internationaal meer van dergelijke gevallen van grootschalig seksueel geweld bekend geworden. Terwijl het bij Weinstein (geb. 1952) ging om meer dan 100 getroffen, zijn er in Engeland twee gevallen van grootschalig seksueel geweld bekend geworden die nog meer omvangrijk waren. De seksuele misdadigheid van de betrokken mannen werd pas na hun dood erkend. De zeer beroemde Engelse pop presenter en filantroop Jimmy Savile (1926-2011) misbruikte ongeveer 400 vrouwen en mannen, in leeftijd variërend van 5 tot 75 jaar, bleek uit onderzoek na zijn overlijden. Hij ging zich aan dit misbruik te buiten bij alle mogelijke gelegenheden, waar men hem met zijn grote roem zijn gang liet gaan, bijvoorbeeld in ziekenhuizen, waarvan hij sponsor was. Er meldden zich ook ongeveer 400 vrouwen na het overlijden van de Egyptische eigenaar van het Londense warenhuis Harrods Al-Fayed (1929-2023). Hij had zich als werkgever aan hen vergrepen en dit systematisch georganiseerd. Deze onthullingen van grootschalig seksueel geweld werden in Engeland aanleiding voor een systematische aanpak van seksueel geweld. De coördinatie van de inschakeling van hulpverlening, politie en justitie wordt hierbij verzorgd door 'navigators'. De onthullingen over het echtpaar Jeffrey Epstein (1953 – 2019) en Ghislaine Maxwell (geb. 1961) in de VS betroffen grootscheeps seksueel misbruik van jonge vrouwen niet alleen voor eigen genoegen, maar ook om relaties te gerieven. Het was kenmerkend voor deze vier grootschalig voorbeelden van seksueel geweld in de VS en Engeland, dat aanwijzingen daarvan al veel eerder in de publiciteit kwamen, maar dat de betrokkenen toch lang konden doorgaan. De lange geschiedenissen bij deze voorbeelden van grootschalige seksueel geweld, voordat deze werden onthuld, tekent de grote onderschatting van seksueel geweld als fenomeen, die er heeft bestaan. Het is een grote vooruitgang dat dit nu meer wordt erkend wereldwijd.

7. Gisèle Pelicot roept op de schaamte om te keren

Wijde verbreidheid van seksueel geweld is ook in Frankrijk onder de schijnwerpers gekomen in een grote verkrachtingszaak van september 2024 tot december 2024 in Avignon (Frankrijk). De grootschaligheid betrof in dit geval niet dat dezelfde beroemdheid zich vergreep aan een groot aantal vrouwen, maar dat een groot aantal gewone mannen zich vergreep aan één vrouw. Deze zaak kwam aan het rollen doordat de politie in november 2020 beeldmaterieel vond in de echtelijke woning van Dominique en Gisèle Pelicot, waaruit bleek dat de man tot dan toe al bijna tien jaar gewend was zijn echtgenote te verkrachten, na haar gedrogeerd te hebben. Hij stelde haar bovendien, terwijl zij gedrogeerd was, voor seks ter beschikking aan andere mannen. Zij kon zich daarvan naderhand helemaal niets herinneren, omdat zij zeer zwaar werd gedrogeerd en hierdoor ook problemen kreeg met haar gezondheid, speciaal geheugenverlies. Analyse van het beeldmateriaal bracht minstens 92 verkrachtingen aan het licht met 72 verdachten van wie er 50 werden opgespoord. Dominique was de eerste liefde van Gisèle en hij was begonnen met het organiseren van de verkrachtingen, toen zij al bijna veertig jaar getrouwd waren, en al drie kinderen en vijf kleinkinderen hadden. Zij dacht ze een goed huwelijk hadden. De kinderen en kleinkinderen waren ook zeer op de Dominique gesteld, en totaal verbijsterd over het dubbelleven, dat hij bleek geleid te hebben. Eerst zocht Gisèle naar allerlei verontschuldigheden, maar ontdekte steeds meer dat Dominique gewetenloos misbruik van haar had gemaakt. Zij heeft dit openhartig beschreven in haar boek *Ode aan het leven* (2026). Zij was ook gaan inzien dat wat haar was overkomen, te maken had met een bepaalde mentaliteit van mannen, waardoor ze in staat waren vrouwen te verkrachten, zonder dit onder ogen te zien. De schaamteloosheid van verkrachters gaat zelfs zo ver dat zij proberen de getroffen vrouwen te beschamen door hen zelf de schuld te geven van wat zij hun aandeden en deze vrouwen daarbij te besmeuren met kwalijke suggesties dat zij er zelf mee waren begonnen. Advocaten die in Frankrijk vrouwen ondersteunden bij verkrachtingszaken en zich hierin hadden verdiept, maakten om de schaamteloosheid aan te pakken, waarmee verkrachters hun slachtoffers beschaamden, al sinds 10 jaar gebruik de methode om *de schaamte om te keren*. Getroffen vrouwen leerden om zich in de rechtszaal te verweren tegen de schaamteloosheid van de betrokken mannen door zich mentaal krachtig op te stellen, zodat deze mannen geen vat op hen konden krijgen, en zichzelf konden gaan schamen. Gisèle besloot om ook op deze manier de confrontatie aan te gaan met alle 50 verdachten. Zij koos er daarbij voor om openbaarheid van de rechtszittingen te verlangen, zodat het publiek deze confrontatie ook kon meemaken. De betrokken mannen hadden allerlei beroepen en hun leeftijden waren gespreid. De meesten waren ook getrouwd. Deze doorsnee samenstelling illustreerde dat de grondhouding om vrouwen als seksobject te beschouwen, en zodoende tot seksueel geweld te kunnen vervallen, verbreid is bij mannen in alle lagen van de bevolking. Het bleek ook uit het optreden van de betrokken mannen in de rechtszaal dat zij elkaar sterkten om te ontkennen. Dominique had als enige wel bekend, maar de andere mannen keken Gisèle scheef aan, alsof zij hun iets had misdaan. Al deze mannen voerden uitvluchten aan, dat hun niets te verwijten was, met smerige insinuaties, die werden ondersteund met geniepige spitsvondigheden door het regiment advocaten, dat de verdachten bijstond. Het was heel zwaar voor Gisèle om dit te doorstaan, terwijl er het vele beeldmateriaal werd getoond, waarin zij werd misbruikt met allerlei weerzinwekkende variaties. Haar standvastigheid werd beloond, doordat alle uitvluchten van de betrokken mannen en alle beweringen van hun advocaten van haar afgleden. Alle 50 mannen werden ook veroordeeld. Gisèle had, door de schaamteloosheid van de betrokken mannen te trotseren, de schaamte omgekeerd en zodoende een goed voorbeeld geboden. Gedurende het maandenlange verloop van de zaak kwamen steeds grotere aantallen vrouwen naar het gerechtsgebouw met spandoeken en zij zongen liederen ter ere van Gisèle. Vrouwen spraken haar ook persoonlijk erover aan, hoe zij zich bemoedigd voelden. De openheid en solidariteit, waarmee MeToo doorbrak in 2017 in de VS, manifesteerde zich weer versterkt in Frankrijk bij de actie van Gisèle Pelicot.

8. Nieuwe zedenwet: vooruitgang naast verwarring

De nieuwe zedenwet, die in 2024 werd aangenomen, maakt internetcriminaliteit streng strafbaar. Dit was ook hard nodig om deze vorm van seksueel geweld hard aan te pakken, omdat het zich sterk verbreidt in de op het Internet. Vrouwen krijgen op het Internet bij sexting te maken met dwang, als er tegen hun wil seksueel getinte tekstberichten, foto's of video's van hen via digitale media worden verspreid. Dit sluipend gevaar wordt krachtig aangegrepen door de betrokkenen voor seksuele misdrijven online even hard te straffen als bij seksueel geweld in direct contact. Het internet is ook het terrein van afschuwelijk seksueel geweld in kinderporno en sadistische porno. De getroffenen bij de productie daarvan moeten kunnen worden opgespoord en bevrijd, en de daders daarvan moeten heel hard kunnen worden bestraft. Straatintimidatie wordt ook strafbaar, dankzij de nieuwe zedenwet. Mannen die vrouwen in de openbare ruimte overvallen met seksuele toenadering op een manier, die vreesaanjagend, vernederend, kwetsend of ontterend is, laat vrouwen zich hier opgejaagd voelen en steeds onveilig. De betrokkenen kunnen er dan in de openbare ruimte niet meer als onbekenden ermee weggkomen, doordat strafbaarstelling van straatintimidatie de politie equipeert om hun bij heterdaad te betrappen voor bestraffing. Seksuele intimidatie binnen organisaties onderscheidt zich van straatintimidatie, doordat de betrokkenen niet als onbekenden kunnen verdwijnen, en de betreffende organisaties kunnen dan zelf ingrijpen.

Terwijl de aanpak van internetmisdaad en straatintimidatie in de nieuwe zedenwet een grote vooruitgang inhoudt, schept deze wet verwarring door drempelverlaging bij de strafbaarheid van aanranding en verkrachting, wat de rechtstaat ondermijnt. Want zodoende gaat de rechtszekerheid van mannen verloren, omdat de afgrenzing van seksuele misdrijven vervaagt. De drempelverlaging bij de strafbaarheid van seksuele misdragingen is doorgevoerd door buiten werking stellen van dwang als onderscheidend kenmerk van seksueel geweld: *om verkrachting of aanranding aan te tonen is het niet meer nodig om te bewijzen dat er sprake was van dwang, doordat bijvoorbeeld geweld was toegepast of was bedreigd met geweld* (nieuwsbericht 20-03-2024, 07:00). Ontbreken van instemming wordt, in plaats van dwang, als bewijs van een misdrijf aangemerkt. Dit is onjuist, want voor geweldsmisdrijven, zoals moord, mishandeling en overval, en dus ook voor seksueel geweld, is bewijs van daderschap vereist om uit te sluiten dat er onschuldigen worden veroordeeld. Dit is de grondslag voor de dichotomie slachtoffer-dader. Daarom vereist strafrechtelijke veroordeling voor seksueel geweld, zoals aanranding en verkrachting, ook hard bewijs dat wat de getroffene als slachtoffer overkwam, door de betrokkene als dader is afgedwongen. Dwang als onderscheidend kenmerk van een geweldsmisdrijf gaat uiteraard altijd samen met ontbreken van instemming van de getroffene. Daaruit volgt echter niet dat omgekeerd het ontbreken van instemming volstaat om een bepaalde handelwijze als een misdrijf te beschouwen en de betrokkene als dader. Het strafrecht is ervoor bedoeld dat de overheid mensen als criminelen vervolgt, die andere mensen berooft van hun vrijheid door hun eigendommen af te nemen, te mishandelen, op te sluiten, om het leven te brengen of seks af te dwingen. De betrokkene is dan onmiskenbaar dader. Het is daarom onredelijk om verwijten van getroffen vrouwen over iets waar zij niet mee instemden tijdens seksueel contact, als er geen sprake was van dwang en zij dus niet geheel van hun vrijheid worden, aan te nemen als grond voor bestraffing van de betrokkenen als crimineel, zodat deze personen met celstraf wel van hun vrijheid worden beroofd. Dit wil zeker niet zeggen, dat de betrokkenen, als er geen sprake is van dwang, niets te verwijten valt. Het betreft dan een conflictueuze situatie in de intieme sfeer, waar een andere oplossing voor kan worden gezocht, bijvoorbeeld via bemiddeling of een civiele rechtszaak, maar wat niet thuishoort bij de strafrechter. De duidelijkheid van dwang als criterium van daderschap is ook essentieel met het oog op herkenbaarheid van strafrechtelijke oordelen en zodoende overeenstemming met het rechtvaardigheidsgevoel bij het publiek.

De introductie van ontbreken van instemming als criterium voor bestraffing van seksuele misdragingen, is eruit voorgekomen dat het leveren van het bewijs voor seksuele misdragingen werd bemoeilijkt, doordat dit kon afstuiten op het woord tegen woord bij de verklaringen van de getroffenen en betrokkenen en aanvullend bewijs moeilijk te vinden was. De oplossing is gelegen in ontwikkeling van een

creatieve en veelzijdige aanpak van seksuele misdragingen in overeenstemming met de ernst van de seksuele misdragingen. Dit omvat dan altijd dat de betrokken man in gesprek wordt gebracht met de betrokkene, die zich dan niet kan verschuilen achter zwijgplicht, en vrouwen altijd gehoor krijgen voor hun klachten.

9. Vervaging betekenis aanranding en verkrachting onverantwoord

De nieuwe zedenwet is als wetswijziging opgenomen in het Wetboek van Strafrecht onder *titel XIV. Seksuele misdrijven*. De betekenis van aanranding en verkrachting was altijd helder als onder dwang te worden onderworpen aan betasting van het lichaam, respectievelijk geslachtsgemeenschap. Het was daarom ook heel helder waarom betrokkenen voor strafrechtelijke vervolging in aanmerking kwamen en bood in dit opzicht rechtszekerheid. Het is daarom gevaarlijk dat strafrechtelijke vervolging bij zedenzaken dreigt te ontsporen door de vervaging van wat aanranding en verkrachting inhouden in de nieuw zedenwet, zoals deze is doorgevoerd in het Wetboek van Strafrecht. Aanranding en verkrachting worden nu in dit wetboek opgedeeld in zes nieuwe soorten zedendelicten, namelijk schuldaanranding, opzetaanranding, gekwalificeerde opzetaanranding, schuldverkrachting, opzetverkrachting en gekwalificeerde opzetverkrachting. Hierna volgt er een overzicht van wat er is opgenomen onder artikel 240 t/m 24. in het Wetboek van Strafrecht

Schuldaanranding	Seksuele handelingen verrichten, met ernstige reden om te vermoeden dat bij die persoon daartoe de wil ontbreekt	Maximaal 2 jaar
Opzetaanranding	Seksuele handelingen verrichten, wetend dat er bij die persoon daartoe de wil ontbreekt	Maximaal 6 jaar
Gekwalificeerde opzetaanranding	Seksuele handelingen verrichten, wetend dat er bij die persoon daartoe de wil ontbreekt, vooraf gegaan, vergezeld van of gevolgd door dwang, geweld of bedreiging	Maximaal 8 jaar
Schuldverkrachting	Seksuele handelingen verrichten, welke handelingen bestaan of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, met ernstige reden om te vermoeden dat bij die persoon daartoe de wil ontbreekt	Maximaal 4 jaar
Opzetverkrachting	Seksuele handelingen verrichten, welke handelingen bestaan of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wetend dat er bij die persoon daartoe de wil ontbreekt	Maximaal 9 jaar
Gekwalificeerde opzetverkrachting	Seksuele handelingen verrichten, welke handelingen bestaan of mede bestaan uit het seksueel binnendringen van het lichaam, wetend dat er bij die persoon daartoe de wil ontbreekt, voorafgegaan, vergezeld van of gevolgd door dwang, geweld of bedreiging	Maximaal 12 jaar

De maximumstraffen worden verhoogd wanneer de getroffen personen nog niet volwassen zijn

De opdeling van aanranding en verkrachting in zes nieuwe soorten zedendelicten maakt het onoverzichtelijk en onbegrijpelijk waarvan je als man eventueel beschuldigd kan worden, wat funest is voor de rechtszekerheid. De bewoording die er is gebruikt om verkrachting te onderscheiden van aanranding, maakt de verwarring nog groter. Er is sprake van 'seksueel binnendringen van het lichaam', om verkrachting aan te duiden, en daarbij wordt dan niet alleen bedoeld op de penis, maar ook op tong en vingers. Dit bagatelliseert de grote impact van echte verkrachting door penetratie met de penis, want ongewenst gebruik van mond en vingers kan kwetsend zijn, maar de feitelijke impact is veel geringer.

De volgende bewoordingen worden gebruikt om de strafbaarheid van de zes nieuwe delicten te differentiëren:

- bij schuldaanranding en schuldverkrachting: ernstige reden om te vermoeden dat bij die persoon daartoe de wil ontbreekt;
- bij opzetaanranding en opzetverkrachting: weten dat er bij die persoon daartoe de wil ontbreekt;
- bij gekwalificeerde opzetaanranding en -verkrachting: weten dat er bij die persoon daartoe de wil ontbreekt, vooraf gegaan, vergezeld van of gevolgd door dwang, geweld of bedreiging.

De bewoordingen 'ernstige reden om te vermoeden dat bij die persoon daartoe de wil ontbreekt' en 'weten dat er bij die persoon daartoe de wil ontbreekt' betreffen verschillende bewoordingen van het criterium 'ontbreken van instemming', dat ondeugdelijk is om misdrijf af te bakenen. De aanduiding 'gekwalificeerd' bij 'gekwalificeerde opzetaanranding en -verkrachting' is nietszeggend, maar de

betekenis van aanranding en verkrachting als echte misdrijven is echter wel herkenbaar in de bewoording 'vergezeld van of gevolgd door dwang, geweld of bedreiging' die is toegevoegd aan de definitie. Dat duidt onmiskenbaar op een geweldsdelict. De rechtszekerheid kan worden hersteld door aanranding en verkrachting in de nieuwe zedenwet alsnog helder en eenduidig te definiëren en de opdeling in de zes nieuwe delicten weg te laten.

10. Hotspot seksueel geweld in familieverband en relaties

Het in de nieuwe zedenwet afschaffen van dwang als criterium bij veroordeling voor aanranding en verkrachting, en zodoende vervagen van wat seksueel geweld inhoudt, duidde op onderschatting van de gehele problematiek die met seksueel geweld is verbonden. Want aanranding en verkrachting betreffen, als incidenteel seksueel geweld, slechts een beperkt deel van het seksueel geweld. Er bestaan daarnaast, in familieverband en relaties, vormen van seksueel geweld, die heel gruwelijk zijn, omdat de getroffen personen permanent eronder te lijden hebben. Daarom moet de aanpak hiervan prioriteit krijgen.

Het gruwelijk seksueel geweld, waar getroffen personen permanent onder lijden, betreft in de eerste plaats seksuele kindermishandeling (ook aangeduid als incest of seksueel misbruik). Al in 1981 werd er, om aandacht te vragen voor seksueel kindermisbruik, de *Vereniging tegen Seksuele Kindermishandeling binnen het gezin* opgericht. Doel was de stilte te doorbreken rondom incest en lotgenotencontact te stimuleren. Deze vereniging publiceerde in 1988 een bundel met getuigenissen onder de titel: *De straf op zwijgen is levenslang*. Achttien vrouwen deelden hun verhaal en lieten zien dat de incest niet alleen werd genegeerd en gebagatelliseerd, wanneer het werd opgemerkt, maar dat andere familieleden soms ook nog gingen meedoen met de oorspronkelijke daders. De vereniging tegen seksuele kindermishandeling is echter in 2013 opgeheven en het bleef rondom dit fenomeen weer stil. Esther Willemse deed, om de aandacht voor incest vooruit te brengen, een heel grote stap door over haar eigen ervaring met seksueel misbruik door een familielid persoonlijk te getuigen in het AD van 18 augustus 2022. Zij was als puber uit huis gegaan en had daarna een heel proces doorgemaakt om wat zij had meegemaakt te verwerken, speciaal hoe zij was geterroriseerd om het geheim te houden.

Het gruwelijk seksueel geweld, waar getroffen personen permanent onder lijden, betreft in de tweede plaats intieme terreur, een vorm van huiselijk geweld, waarbij het niet incidenteel op gewelddadigheden uitloopt tussen partners, maar de man systematisch geweld gebruikt om de vrouw dwingend te controleren. Zodoende beheerst hij haar hele leven en houdt zij geen eigen leven meer over. Bij seksueel contact wordt er dan ook voortdurend dwang uitgeoefend om seks te hebben op afzichtelijke manieren die de vrouw tegenstaan. Intieme terreur heeft recent grote aandacht gekregen, door de associatie met femicide, waarbij ons land behoort tot de top drie in Europa. Want de daders van dit misdrijf zijn, naast onbekenden die vrouwen onverhoeds ombrengen, voornamelijk plegers van intieme terreur, wier gebruik van geweld steeds verder escaleerde. Femicide vindt in ons land gemiddeld elke acht dagen plaats, en waarschijnlijk nog vaker dan in de statistieken is terug te vinden. Want daders kwamen ermee weg door de moord die zij pleegden op hun partner, er als suïcide te laten uitzien, terwijl er bij de vaststelling van de doodsoorzaak door instanties aanwijzingen werden genegeerd van eventuele moord in plaats van de zelfmoord, die de man had aangegeven. Intieme terreur blijft veelal verborgen, doordat de getroffen personen gewend zijn het te verbergen, omdat zij zich schamen. Het blijft ook verborgen, omdat de betrokkenen die de dwingende controle uitoefenen, de getroffen personen bedreigen en tegenover de omgeving voorwenden dat er niets aan de hand is. De getroffen personen worstelen ook met gemengde gevoelens, waarbij de wens om te ontsnappen aan het geweld van de betrokkenen, samengaat met verlangen naar affectie van hun zijde. Als de getroffen personen zich wenden tot hulpverlening met deze complexe problematiek, stuiten zij erop dat adequate hulp wordt belemmerd door de overmaat van protocollen en onduidelijke taakverdeling. De getroffen personen kunnen in hun situatie die hen boven het hoofd is gegroeid, ook geholpen worden door omstanders, dat wil zeggen: familie, vrienden en bekenden. Deze mensen kunnen signaleren wat er gaande is, en steun bieden om het aan te durven zich los te maken van de destructieve partners. Dit moet heel voorzichtig gebeuren, omdat het tegen de wens van de betrokkenen ingaat. Lotgenotencontact kan ook behulpzaam dat getroffen personen zich los kunnen te maken.

11. Integraal beleid verankerd met vertrouwenspersonen

De evenwichtige aanpak van seksuele misdragingen richt zich op oplossingen die overeenstemmen met de ernst van de situaties die onderwerp zijn van klachten. Er kan hierbij met gelijkwaardige intimiteit als doel, vooral worden gelet verbetering van de interactie tussen getroffen en betrokkenen. Zodoende wordt er gestreefd naar een duurzame verandering. Hier ligt niet alleen een taak voor de overheid, maar ook voor maatschappelijke organisaties, zoals bedrijven, instellingen en verenigingen. Doorlaggevend is echter ook dat mensen in hun eigen leefomgeving oplettend zijn. Dit kan als integraal beleid worden verkankerd door het op elkaar afstemmen van acties van de overheid, maatschappelijke organisaties, en initiatieven van burgers, die als lotgenoten, omstanders, medestanders in hun eigen leefomgeving actief zijn of worden. Het is bij de afstemming van de inzet van de overheid op de inzet van maatschappelijke organisaties en de inzet van de burgers, het beste als er steeds wordt gestreefd naar oplossingen, waarmee getroffen en betrokkenen er samen uitkomen. Want dan kan worden vermeden dat getroffen en betrokkenen, onnodig, tegenover elkaar komen te staan in eventuele strafzaken. Zodoende blijft ook de aanwezige capaciteit bij politie en justitie vrij voor de aanpak van seksueel geweld waarbij hun inzet onmisbaar is.

Een model voor de coördinatie van acties van alle partijen biedt de inzet van de *navigators* in Engeland bij de aanpak van seksueel geweld. In ons land zouden onafhankelijke vertrouwenspersoon een soortgelijke functie kunnen vervullen. De vertrouwenspersoon is al heel lang onderdeel van de ARBO-regelgeving. De toegang is laagdrempelig. Getroffen blijven zodoende niet tobben met conflictueuze intieme situaties, waar schaamte een verlamdende rol kan spelen, maar komen in hun kracht. De onafhankelijke vertrouwenspersoon zou breder ingezet kunnen worden om ook beschikbaar te zijn voor ondersteuning van de aanpak van seksuele misdragingen in de leefomgeving. De grondgedachte is dan dat de onafhankelijke vertrouwenspersoon, naast het opvangen van getroffen in maatschappelijke organisaties en in de leefomgeving, ook kan adviseren bij acties van lotgenoten, omstanders en medestanders. De vertrouwenspersoon kan zichzelf dan bij de opvang vooral richten op meer moeilijke gevallen. In volgende wordt hierop nader ingegaan.

De vertrouwenspersoon moet, om diens onafhankelijkheid te garanderen bij de gevoelige materie van conflictueuze intieme situaties, extern gepositioneerd zijn ten opzichte van de leef- of werksituatie, waarin de getroffene naar diens gevoel te maken heeft gekregen met een seksuele misdraging, om deze persoon zich veilig te laten voelen. Doel is steeds herstel van goed contact met de betrokkenen. Er kan daarnaast therapie behulpzaam zijn om de getroffene in diens kracht te laten komen. De vertrouwenspersoon let er bij de intake vooral op dat getroffen zich gehoord voelen en vrijuit te kunnen spreken over wat hun is overkomen. De vertrouwenspersoon stelt zich daarbij neutraal op, zodat de getroffene bij zichzelf blijft. De vertrouwenspersoon biedt dan geen therapie, maar richt zich door het stellen van open vragen en tussentijdse samenvattingen, op verheldering van wat de getroffene heeft ervaren, zodat deze het eventueel goed kan aankaarten in gesprek met de betrokkene. Het doel van de gesprekken tussen getroffen en betrokkenen dat er steeds wordt nagestreefd, is duidelijkheid scheppen. Het moet dan open worden gelaten wat eigenlijk het probleem is, omdat de getroffene wel de eigen ervaring kent, maar hoe de betrokkene het heeft beleefd, nog moet nog blijken.

Er kan in gesprek met de betrokkene worden verkend of de getroffene en betrokkene eventueel samen tot een oplossing kunnen komen. Het zich erop instellen om de betrokkene aan te spreken, sterkt de getroffene in elk geval om in diens kracht te komen, om dan eventueel, als de betrokkene niet wil meewerken, vervolgstappen te nemen, die dan nodig zijn. De vertrouwenspersoon leidt het gesprek tussen getroffene en betrokkene, en verzorgt ook een intake van de betrokkene, waarbij de vertrouwenspersoon neutraal blijft. De vertrouwenspersoon spreekt zich als gespreksleider nooit uit over de inhoud, maar richt zich op het bewaken van correcte communicatie met duidelijke spelregels, zoals steeds de ander laten uitspreken en zich onthouden van non-verbaal storend gedrag. De getroffene krijgt als eerste het woord om te vertellen wat diens ervaringen zijn waar deze de betrokkene op wil

aanspreken. Verder kan het gesprek zijn loop nemen, om de getroffene te laten oefenen in zelfvertrouwen. De vertrouwenspersoon hoort niet alleen toe, maar kan ook interveniëren bij incorrecte communicatie, en eventueel time-outs inlassen om suggesties te geven over hoe het gesprek goed voortgang kan vinden. Het gesprek kan worden afgerond door elk te laten samenvatten wat deze als uitkomst ervaart en ook te formuleren wat eventueel voor hen samen een goede oplossing zou kunnen inhouden. De vertrouwenspersoon kan dit op een laptop noteren ten overstaan van beiden, met hun fiat naar allebei opsturen. Als het niet lukt om overeenstemming te vinden, spreekt de vertrouwenspersoon met de getroffene over eventuele andere vervolgstappen om toch verder te komen, bijvoorbeeld via mediation, waarbij de mediator een inhoudelijk meer actieve rol heeft. Andere opties zijn een civiele zaak of eventueel aangifte voor strafrechtelijke vervolging. De vertrouwenspersoon kan op deze mogelijkheden wijzen, maar adviseert niet. De keuze moet bij steeds bij de getroffene liggen, want het belangrijkste doel is dat deze in de eigen kracht komt. Dit is het meest wezenlijk bij gelijkwaardige intimiteit als kader.

12. Vrouwen en mannen samen actief vanuit samenleving

De inzet van lotgenoten, omstanders en medestanders bij het integraal beleid met gelijkwaardige intimiteit als doel kan worden gebundeld in sociale actie, en zodoende worden verbreid om meer resultaat op te leveren. Mannen zouden ondersteuning kunnen bieden bij de initiatieven van vrouwen. De verbreiding van de sociale actie zou kunnen worden gestimuleerd met een actieprogramma dat zich, met als doel gelijkwaardige intimiteit, zowel richt op ondersteuning van getroffen en seksuele misdadingen als op preventie van seksuele misdadingen. Er was in mijn analyse bij getroffen en betrokkenen in het voorafgaande meestal sprake van vrouwen en mannen, maar in de praktijk gaat het om meer geledingen. De doelgroep van het actieprogramma omvat in dit verband alle mensen die getroffen worden door seksuele misdadingen, naast vrouwen en kinderen, ook mannen en lhtbq-ers. De betrokkenen kunnen ook behoren tot al deze geledingen. Mensen kunnen met het actieprogramma gelijkwaardige intimiteit worden geënthousiasmeerd om in hun eigen omgeving in actie te komen bij onder andere:

- Bevorderen bij opvoeding en onderwijs van openheid over seksualiteit, zodat kinderen leren zich niet hiervoor te schamen en seksuele misdadingen af te houden.
- Organiseren voorlichting aan en training van volwassenen hoe gelijkwaardige intimiteit te beoefenen;
- Organiseren signalering van seksuele misdadingen en ondersteuning van getroffen door omstanders, naast stimuleren lotgenotencontact;
- Contact onderhouden met vertrouwenspersonen voor advies om getroffen en betrokkenen te helpen om er eventueel samen uit te kunnen komen, of eventueel getroffen aanbevelen zich tot vertrouwenspersonen te wenden.

De publiek-private samenwerking bij het project Sociale Vernieuwing van de gemeente Rotterdam (1991 tot 1994) biedt een voorbeeld hoe de overheid bij dit actieprogramma zou kunnen participeren. Er werd destijds vanuit de gemeente een breed scala van activiteiten ontplooid, waarbij gemeentelijke diensten en maatschappelijke instellingen samenwerkten met de burgers. De grondgedachte van publiek-private samenwerking is ook herkenbaar in de werkwijze, die de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid (WRR) heeft aanbevolen in het rapport *Grip* (2023). Deze werkwijze zou kunnen worden beproefd bij de ontwikkeling van het *actieprogramma Gelijkwaardige intimiteit*. Het initiatief zou bij dit programma, in onderscheid van het Rotterdamse project Sociale Vernieuwing destijds, primair bij de burgers kunnen liggen om zo dicht mogelijk bij de praktijk te blijven.

BIJLAGE Oordeel van de rechtbank

Bij de beslissing over de op te leggen straf heeft de rechtbank gelet op de aard en de ernst van de bewezenverklarde feiten, de omstandigheden waaronder die feiten zijn begaan en de persoon van de verdachte, zoals een en ander uit het onderzoek op de zitting naar voren is gekomen. De rechtbank heeft daarbij ook gelet op het feit dat de verdachte niet eerder is veroordeeld voor een strafbaar feit. In het bijzonder heeft de rechtbank het volgende in aanmerking genomen.

Ernst van de feiten

De verdachte, bekend als rapper, cabaretier en televisiepersoonlijkheid, heeft zich schuldig gemaakt aan een verkrachting en een poging tot verkrachting. Hij is tijdens een zogeheten schrijverskamp in een woning, een slaapkamer binnengelopen waar hij bij een jonge vrouw van twintig jaar volkomen onverwacht zijn vinger(s) in haar vagina heeft gestoken. Het slachtoffer bevond zich op dat moment in een uiterst kwetsbare positie, aangezien zij - gekleed in enkel een t-shirt - seksuele handelingen verrichtte bij een andere man. Daarnaast heeft de verdachte geprobeerd een collega-artieste te verkrachten door haar tijdens de opnames van een televisieprogramma in het buitenland, in haar hotelkamer - kort gezegd - te overvallen en te proberen zijn geslachtsdeel bij haar naar binnen te duwen.

De rechtbank stelt dat sprake is van ernstige strafbare feiten waarmee de verdachte een grote inbreuk heeft gemaakt op de lichamelijke integriteit van beide slachtoffers. De eigen seksuele behoeften van de verdachte waren leidend en hij heeft geen enkele waarde gehecht aan de wil van de twee vrouwen. Evenmin heeft de verdachte oog gehad voor de verregaande gevolgen die zijn gedragingen voor hen zouden hebben. Het is namelijk algemeen bekend dat slachtoffers van seksuele delicten daarvan vaak nog langdurig nadelige psychische gevolgen ondervinden. Uit de inhoud van de op de zitting voorgelezen verklaringen komt naar voren dat ook deze twee vrouwen die gevolgen tot op de dag van vandaag met zich meedragen.

De rechtbank weegt in dit verband ook mee dat uit het dossier volgt dat het voor de slachtoffers moeilijk is geweest om bij de politie aangifte of een melding te doen van wat hen is overkomen. Dat had te maken met de status die de verdachte als bekende Nederlander ten tijde van de feiten had, en met zijn positie en imago in de muziek- en televisiewereld. Het vergt van slachtoffers dan moed om naar buiten te treden en het seksueel grensoverschrijdende gedrag van zo'n bekend en invloedrijk persoon te benoemen, wetende dat dit ook vervelende consequenties voor henzelf kan hebben.

Persoon van de verdachte

Op de zitting heeft de verdachte geen enkele verantwoordelijkheid genomen voor zijn gedragingen. De rechtbank heeft op de zitting een man gezien die zich in het nauw gedreven voelde door de in zijn ogen publiekelijke veroordeling die in de afgelopen jaren zou hebben plaatsgevonden. Tegelijkertijd heeft hij voorafgaand en tijdens de zittingsdagen ook bewust gebruik gemaakt van alle publieke belangstelling die er voor zijn zaak was. De indruk die de verdachte bij de rechtbank heeft achtergelaten is die van een tamelijk dwingend persoon; iemand die geen "nee" accepteert, weinig inlevingsvermogen in anderen toont en uitgaat van zijn eigen visie op zaken.

Aandacht in de media

De rechtbank acht aannemelijk dat, zoals de verdachte op de zitting heeft verteld, alle aandacht in de media rondom zijn persoon en ontstaan na de Boos-uitzending in januari 2022, een zware wissel op hem en zijn privéleven heeft getrokken en nog steeds trekt. Ook wil de rechtbank aannemen dat die aandacht in zakelijk opzicht grote gevolgen voor hem heeft gehad. Vanuit het perspectief van de verdachte valt er wellicht het nodige aan te merken op de beeldvorming over zijn persoon door de inhoud van de Boos-uitzending. De uitzending van dit programma viel nagenoeg samen met de start van het opsporingsonderzoek tegen de verdachte en heeft er in zijn visie toe geleid dat hij al publiekelijk was veroordeeld nog voordat hij door de politie was verhoord of er een vervolgingsbeslissing was genomen.

Tegelijkertijd is de journalistieke vrijheid om mogelijke misstanden in de samenleving aan de orde te stellen, een groot en belangrijk goed. De daarmee gepaard gaande media-aandacht voor personen ziet de rechtbank als een onvermijdelijk en bovendien van een eigen dynamiek voorzien fenomeen dat zich bij uitstek voordoet in zaken met een grote maatschappelijke impact. Deze zaak is zo'n zaak, omdat het gaat over seksueel grensoverschrijdend en strafbaar gedrag door iemand met status en aanzien in de muziek- en televisiewereld. Het is dan niet verwonderlijk dat (de verdenking van) dergelijk gedrag tot grote beroering en verontwaardiging in de samenleving leidt en gepaard gaat met aandacht vanuit de media. Achteraf gezien heeft de verdachte die aandacht aan zijn eigen strafbare gedrag te wijten. Daarbij hebben ook beide slachtoffers verklaard negatieve gevolgen te hebben ervaren van de media-aandacht en blijkt uit het dossier dat een ander persoon heeft nagelaten een getuigenverklaring af te leggen in deze zaak, juist om die media-aandacht voor zichzelf te voorkomen.

Dat de verdachte privé en zakelijk door alle aandacht al de nodige negatieve gevolgen van zijn gedrag heeft gevoeld, is een omstandigheid waar de rechtbank bij de hoogte van de op te leggen straf, zij het in beperkte mate, in zijn voordeel rekening mee zal houden.

Op te leggen straf

Bij het bepalen van de uiteindelijk op te leggen straf staat voor de rechtbank de ernst van de feiten voorop. Daarbij past naar het oordeel van de rechtbank alleen een onvoorwaardelijke gevangenisstraf. Een andere strafmodaliteit zou geen recht doen aan de ernst van de feiten. Ook ziet de rechtbank in de persoon van de verdachte geen aanknopingspunten om een deel van de straf in voorwaardelijke vorm op te leggen. De rechtbank heeft voor de hoogte van de straf gekeken naar de oriëntatiepunten van het Landelijk Overleg Vakinhoud Strafrecht (LOVS) en naar de straffen die de laatste jaren in vergelijkbare zaken zijn opgelegd. Er is daarbij gelet op de aard van de door de verdachte gepleegde seksuele handelingen en de omstandigheid dat het bij één van de twee feiten bij een poging tot verkrachting is gebleven. Verder houdt de rechtbank er rekening mee dat sprake is geweest van een beperkte mate van geweld (bij slachtoffer [slachtoffer 3]) of geen geweld (bij slachtoffer [slachtoffer 1]), maar ook dat de verdachte bij [slachtoffer 1] misbruik heeft gemaakt van haar kwetsbaarheid.

De rechtbank weegt verder in strafmatigende zin mee dat de feiten dateren uit 2014 en 2018 en zich dus inmiddels tien en zes jaar geleden hebben afgespeeld, hoe begrijpelijk het ook is dat de slachtoffers pas jaren later de kracht of de noodzaak voelden om aangifte respectievelijk melding te doen.

Alles afwegend is de rechtbank van oordeel dat aan de verdachte een gevangenisstraf van twee jaar moet worden opgelegd.

Tenuitvoerlegging van deze straf zal volledig plaatsvinden binnen een penitentiaire inrichting, tot het moment dat aan de verdachte voorwaardelijke invrijheidstelling wordt verleend als bedoeld in artikel 6:2:10 Sv.